

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglašje itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošti, stacionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napíše «Reklamacija».

Cekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a nesloga sve polcvari». Narodna poslovica.

Izlači će: dne 17. i 25. novembra te dne 4., 12., 20. i 28. decembra 1899.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, a ne frankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 5 for. u obće, 2 for. za seljake } na godinu ili for. 2.50, odn. for. 1.— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 5 nč. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Gijolija br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Gijvić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Matić u Trstu.

**Buduci broj izaci
će u ponedjeljak dne
4. decembra.**

Od muhe prave slona.

Čitajući ovih dana izvješća talijanskih novina o neznatnom događaju na austrijsko-talijanskoj granici — u južnom Tirolu — sjetisimo se gornje rečenice, koja odgovara po našem sudu posvema umjelno stvorenom položaju.

Eto o čemu se radi:

Dne 23. t. m. noću, ulovise radi izgreda, občinske straže gradića Rive — u južnom Tirolu — nekog Belfanti, blagajnika talijanskoga parobroda Mocenigo, što plovi po jezeru Garda.

Sljedećeg dana pustise ga na slobodu. Za taj događaj doznala je redarstvena oblast, koja je sljedećeg dana na večer u 10 i pol sati poslala k parobrodu svoje osoblje, da uhvate izgrednika, koji se je nalazio na parobrodu.

Kapetan parobroda odgovori oružnikom, da je on sam gospodar na parobrodu i da tuđe oblasti nemaju šta na njegovom parobrodu tražiti, pozvav se na međunarodno pravo.

Tako odbijeni oružnici odulečise se, nu do mala vratise se oni a s njima nekoliko vojnika i dva časnika. Predstojnik redarstva, predstaviv se kapetanu, zatraži od ovoga da mu izruči izgrednika Belfantia. Kapetan, odgovoriv, da će se samo sili pokoriti, dade razazriti talijansku zastavu parobroda na most, koji je spajao parobrod sa kopnom. Mislio je naime, da se oružnici i redarstvenici neće podufati prekoračiti talijansku zastavu i stupiti tobož na talijansko zemljište. Nu on se prevari. Oružnici i vojnici stupise na parobrod, proglasise kapetana uhvaćenim, te nakon poduljeg pretraživanja, nadjose Belfantia sakrivena među strojevi, odakle ga povedoše u tamoicu.

Popis ovog po sebi neznatnog događaja crpmo iz talijanskih novina, koje ga opisaše stalno sebi na korist. Ali uz prkos tomu, prve vijesti o događaju neizazvaše kod nas nikakvog utiska, ostaviv občinstvo posve hladnim.

Nu u Italiji ne bijaše tomu tako. Parobrodarsko društvo obustavilo je odmah plovidbu po rečenom jezeru, a politička oblast iz Verone odaslava svoga povjerenika u Rivu, da iztraži i izvijesti o tobožnjim zloporabi

vlasti austrijskih oružništva. Među tim i to nebijahu dosta.

Našoj monarhiji neprijazne novine Italije — dakle malenom iznimkom sve, počele su zestoko udarati na austrijske oblasti, zahtjevajući od talijanske vlade, da diplomatskim putem zatraži od Austrije zadovoljstinu, da se talijanskog podanika — izgrednika Belfantia — odmah pusti na slobodu i da budu što strožije kažnjeni „prekršitelji“ međunarodnog prava.

U talijanskom parlamentu podnio je u ovom poslu na vladu interpelaciju, poznati vikač Barzilai, zahtjevajući od ministra za izvanjske poslove potpunju zadovoljstinu talijanskoj zastavi i talijanskomu narodu. Povodom te interpelacije piše inače uvaženi rimski list „Don Chisciotte“, da taj slučaj nije osamljen, i da se sa austrijske strane nastoji često vrijetati talijansko ime. Talijanska vlada mora braniti narodnost talijanskih pokrajina Austrije.

Član talijanskoga kluba na carevinskom vijeću u Beču, zastupnik Panizza, interpelirao je takodjer austrijsku vladu u tom poslu, postaviv se na strogo talijansko stanoviste.

Uvažena rimska „Tribuna“, koja je u službi talijanske vlade piše, da je talijanska vlada jurve učinila potrebite korake u Beču, radi zadovoljštine.

Između talijanske vlade i austrijskog poslanika na kraljevskom dvoru u Rimu, da se rade živahni pregovori.

Austrijska vlada odgovorila je odmah u Rim, da će dati strogo dogodjaj iztražiti i krivce kazniti.

Glede takozvanog extrateritorijalnog prava, na koje se pozivlju talijanski radikalni listovi, piše rimski „Il Popolo Romano“, da se o tom pravu dade u ovom slučaju mnogo razpravljati, jer da tog pitanja nije jošte riešila međunarodna pravna znanost. Neda se dakle — nastavlja rečeni list — moguće ustanoviti, da li su austrijski redarstvenici imali pravo uapsiti talijanskoga podanika na talijanskom brodu u austrijskoj luci. Bilo kakd mu drago — zaključuje rečeni list — ovog događaja nevalja pretjerivati, jer će austrijska vlada dati bez dvojbe Italiji zadovoljstinu na temelju izvida, koje je odmah poduzela.

Između talijanskih novina jest valjda jedini „Il Popolo Romano“, koji razpravlja ob ovom slučaju mirno i triezno i koji pozivlje svoje drugove na umjerenost i opreznost.

Stvar sama po sebi kako vidismo, jest posve neznatna. Kad bi se što takoga dogodilo austrijskom podaniku u talijanskoj luci, nebi se zaista radi toga diglo toliko bure. Nu na ši

saveznici jesu občutljiviji nego li mi, pak od neznatnog slučaja stvorise ozbiljno diplomatsko pitanje.

Talijanski podanik Belfanti izazvao je u austrijskom mjestu izgred, uvriedio je službene osobe i počinio javno nasilje proti njima. Posve je naravno, da će austrijske oblasti nastojati, da se izgrednika primjereno kazni. Ali on predviđajući što ga čeka, uteče se na talijanski brod misleći, da mu na talijanskom tobož tlu ništa nemogu austrijske oblasti.

Da se je izgrednik svojevrijedno predao austrijskoj oblasti, ili da ga je toj oblasti izručio njegov kapetan, moglo se je bez vike i buke stvar riešiti. Posredovanjem talijanske vlade bio bi bez dvojbe izgrednik odmah pušten na slobodu. Nu Talijanom htjelo se je demonstracije proti susjednom savezniku. U tom su pako Talijani pravi umjetnici. Oni znadu vazda od ničesa stvoriti velike zapletaje. Tako je i u ovom poslu.

Bečke novine odgovaraju prilično oštro talijanskim vikačem. Umjereniji bečki listovi odgovaraju talijanskim izazivačem, da traže vazda proti Austriji dlaku u jajetu. Oni poriču tvrdnju talijanskih novina, da bijaše tobož uvriedjena talijanska zastava, jer da je extrateritorijalnost po međunarodnom pravu priznata samo brodovom na visokom moru, nipošto pako brodovom, koji se nalaze u lukama i koji plove po jezerih. Trgovnjački i poštanski brodovi podpadaju pod udstvo one luke, u kojoj se nalaze.

I talijanski ministar izvanjskih posala odgovorio je skoro u ovom smislu na spomenutu interpelaciju zastupnika Barzilai-a. Netreba nam dakako napose izicati, da se interpelant i svi njegovi jednodušljenici nezadovoljise s tim odgovorom. Oni udarise još zešće i na svoju vladu i na njezinu saveznicu Austriju. Ona da hotomice i premišljeno krči međunarodne ugovore u obće, napose proti Italiji, koja da je napram susjedu do skrajnosti popustljiva. Da je palo i oštrijih i uvriedljivijih navala proti Austriji, dade se lahko slutiti, znajući što je sve dozvoljeno u talijanskom parlamentu proti Austriji, a na obranu „nespasenih talijanskih pokrajina Austrije“.

Po talijanskih novinah i radikalnih uzvitlana prašina proti našoj monarhiji radi neznatnog događaja u Rivu, sleeki će se privremeno, nu pravog, iskorjen izmirenja i prijateljstva između obiju država nebude sve dotle, dok se u Italiji neodreknu nepravednih, nezakonitih i nepoštenih težnja, ili dok se Austro-Ugarska neodreče svog svelevlastnog položaja. Na prvi uvjet čemo stalno još dugo čekati, a izpunjenje drugoga značilo bi propast monarhije.

**Carevinsko vijeće u
Beču.**

Zastupnici naroda sastali su se opeta, kako je poznato, dne 18. prošloga mjeseca u Beču. Što je novo ministarstvo izjavilo kao svoj program, to je našim čitateljim već poznato. Vlada drži za svoj veliki uspjeh, što su redovito izabrane delegacije, koje će se ovih dana takodjer sastati, da vijećaju o poslovihi skupnih celoj državi. Vlada je predložila do sada dva predloga, za koje će stalno naći veliku većinu, pače ju je već naša. Jedno od toga je zakonska osnova, da nebudu plaćali biljege koledari ni novine, jer do sada svaki koledar, makar najmanji, plaćao je 6 nč. biljege za iztisak, a svaka novina, koja izlazi barem 1 put na tjedan ili više, mora plaćati po 1 nč. biljege za iztisak. Velikim novinam, koje su skoro u židovskim rukama bilo je lahko, jer one dobivaju svakojakih podpora i imaju dobitak od oglasa, ali novinam za mali puk, taj biljeg je veliko breme, te se nemogu siriti. Kako bi pravo, da i siromašniji dobiju nauke, i da znaju, što se po svijetu zgadja. Odbor, koji je razpravljao o toj zakonskoj osnovi, odobrio ju je jednoglasno, a tako je i zastupnička kuća. Sada treba da istu osnovu, kao svaku drugu, odobri gospodska kuća, i da ju potvrdi, jer bez toga nije zakona. Ako to sve bude učinjeno prije svršetka ove godine, tada će početkom dođućeg, sve novine biti proste od biljega i moći će bolje izlaziti.

Druga znamenita zakonska osnova je ona, glede pomoći za one, koji su postradali od poplava u prošlom mjesecu septembra i u opće u ovoj godini s drugih razloga. Ta je zakonska osnova primljena u sjednici od 10. novembra ove godine i određuje poglavito ovo:

1. da vlada može dati do tri milijuna for. pomoći, pojedincem, obćinam i kotaru, koji su, prošloga septembra od poplava nastradali. To su zemlje gdje stanuju Nemci. Tu pomoć morati će se početi vraćati državi od g. 1903. napred i morati će biti povraćeno najdalje u 15 godina. Interesa se ne plaća na ono što se prima;

2. u zemljim, koje su stradale od drugih nevolja, kao od suše, nerodice, peronospora itd., može vlada dati pomoći do 600.000 forinti, koji se imaju dielomice porabili za javne gradnje n. pr. za ceste;

3. za one krajeve, koji su trpili 1897. i 1898., a nisu dobili dostatne pomoći, i za nove nepredvidljive nevolje, moći će vlada potrošiti pol milijona for.;

4. za popravak državnih željeznica i za popravke na državnim kućama, voda, itd., koje su nastradale poplavom septembra 1899.; može vlada

Oglasi, pripisane itd. tiskaju i rješavaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglašavanje itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. sjedišnice u Beču na administraciju lista u Pullu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se nepleća poštarina, ako se irvana napiše "Reklamacija".

Cekovnog računa br. 847.549.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu malo stvari, a nosio ga sve poljovnici". Narodna poslovica.

Izlazi će: dne 17. i 25. novembra te dne 1., 12., 20. i 28. decembra 1899.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 5 for. u obće, 2 for. za sefjake } na godinu ili for. 2.50, odn. for. 1.— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pejeditno se nalazi 5 nč. koli u Pull, tobi i izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prvta stranke osim nedjelje i svaka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Pull. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Budući broj izlazi će u ponedjeljak dne 4. decembra.

Od muhe prave slona.

Čitajući ovih dana izvješća talijanskih novina o neznatnom dogovoru na austrijsko-talijanskoj mediji — u južnom Tirolu — sjetismo se gornje rečenice, koja odgovara po našem sudu posvema umjetno stvarenom položaju.

Eto o čemu se radi: Dne 23. t. m. noću, utoviše radi izgreda, občinske straže gradića Rive — u južnom Tirolu — nekog Belfanti, blagajnika talijanskoga parobroda Moccenigo, što plove po jezeru Garda.

Sljedećeg dana pušće ga na slobodu. Za taj događaj doznala je redarstvena oblast, koja je sljedećeg dana na večer u 10 i pol sati poslala k parobrodu svoje osoblje, da uhvate izgređnika, koji se je nalazio na parobrodu.

Kapetan parobroda odgovori oružnikom, da je on sam gospodar na parobrodu i da tuđe oblasti nemaju šta na njegovom parobrodu tražiti, pozvav se na međunarodno pravo.

Tako odbijeni oružnici odulećise se, nu do mala vratise se oni a s njima nekoliko vojnika i dva častnika. Predstojnik redarstva, predstaviv se kapetanu, zatraži od ovoga da mu izruči izgređnika Bolfanti-a. Kapetan, odgovoriv, da će se samo sili pokoriti, dade razastri talijansku zastavu parobroda na most, koji je spajao parobrod sa kopnom. Mislio je naime, da se oružnici i redarstvenici neće podufati prekoračiti talijansku zastavu i stupiti tobož na talijansko zemljište. Nu on se prevari. Oružnici i vojnici stupise na parobrod, proglasise kapetana uhvaćenim, te nakon podvljg pretraživanja, nadjose Bolfanti-a sakrivena među strojevi, odakle ga povedoše u tamoicu.

Popis ovog po sebi neznatnog događaja crpimo iz talijanskih novina, koje ga opisaše stalno sebi na korist. Ali uz prkos tomu, prve vijesti o događaju neizvažaše kod nas nikakvog utiska, ostaviv občinstvo posve hladnim.

Nu u Italiji nebijaše tomu tako. Parobrodarsko društvo obustavilo je odmah plovlbu po rečenom jezeru, a politička oblast iz Verone odasla svoga povjerenika u Rivu, da iztraži i izvesti o tobožnjoj zloporabi

vlasti austrijskog oružništva. Među tim i to nebijaše dosta.

Našoj monarhiji neprijazne novine Italije — dakle malenom iznimkom sve, počele su žestoko udarati na austrijske oblasti, zahtejavjuć od talijanske vlade, da diplomatskim putem zatraži od Austrije zadovoljštinu, da se talijanskog podanika — izgređnika Bolfanti-a — odmah pusti na slobodu i da budu što strožije kažnjeni "prekršitelji" međunarodnog prava.

U talijanskom parlamentu podnio je u ovom poslu na vladu interpelaciju, poznati vikač Barzilai, zahtejavjuć od ministra za izvanjske poslove podpunu zadovoljštinu talijanskoj zastavi i talijanskomu narodu. Povodoin te interpelacije piše inače uvaženi rimski list "Don Chisciotte", da taj slučaj nije osamljen, i da se sa austrijske strane nastoji često vriediti talijansko ime. Talijanska vlada mora braniti narodnost talijanskih pokrajina Austrije.

Član talijanskoga kluba na carevinskom vijeću u Beču, zastupnik Panizza, interpelirać je također austrijsku vladu u tom poslu, postaviv se na strogo talijansko stanoviste. Uvažena rimska "Tribuna", koja je u službi talijanske vlade piše, da je talijanska vlada jurve učinila potrebite korake u Beču, radi zadovoljštine.

Između talijanske vlade i austrijskog poslanika na kraljevskom dvoru u Rimu, da se rade zivalni pregovori.

Austrijska vlada odgovorila je odmah u Rim, da će dati strogo dogđaj iztražiti i krivce kazniti.

Glede takozvanog extrateritorijalnog prava, na koje se pozivlju talijanski radikalni listovi, piše rimski "Il Popolo Romano", da se o tom pravu dade u ovom slučaju mnogo razpravljati, jer da tog pitanja nije jošie riešila međunarodna pravna znanost. Neda se dakle — nastavlja rečeni list — moguće ustanoviti, dali su austrijski redarstvenici imali pravo uapsiti talijanskoga podanika na talijanskom brodu u austrijskoj luci. Bilo kakd mu drago — zaključuje rečeni list — ovog događaja nevalja pretjerivati, jer će austrijska vlada dati bez dvojbe Italiji zadovoljštinu na temelju izvida, koje je odmah poduzela.

Između talijanskih novina jest valjda jedini "Il Popolo Romano", koji razpravlja ob ovom slučaju mirno i triezno i koji pozivlje svoje drugove na umjerenost i opreznost.

Stvar sama po sebi kako vidisimo, jest posve neznatna. Kad bi se što takoga dogodilo austrijskom podaniku u talijanskoj luci, nebi se zaista radi toga diglo toliko bure. Nu na ši

saveznici jesu občutljiviji nego li mi, pak od neznatnog slučaja stvorise ozbiljno diplomatsko pitanje.

Talijanski podanik Belfanti izazvao je u austrijskom mjestu izgred — uvriedio je službene osobe i počinio javno nasilje proti njima. Posve je naravno, da će austrijske oblasti nastojati, da se izgređnika primjereno kazni. Ali on predviđajuć što ga čeka, uteče se na talijanski brod misleć, da mu na talijanskom tobož tlu ništa nemogu austrijske oblasti.

Da se je izgređnik svojevotjno predao austrijskoj oblasti, ili da ga je toj oblasti izručio njegov kapetan, moglo se je bez vike i buke stvar riešiti. Posredovanjem talijanske vlade bio bi bez dvojbe izgređnik odmah pušten na slobodu. Nu Talijanom htjelo se je demonstracije proti susjednom savezniku. U tom su pako Talijani pravi umjetnici. Oni znadu vazda od ničesa stvoriti velike zapletaje. Tako je i u ovom poslu.

Bečke novine odgovaraju prilično oštro talijanskim vikačem. Umjereniji bečki listovi odgovaraju talijanskim izazivačem, da traže vazda proti Austriji dlaku u jajetu. Oni poriču tvrdnju talijanskih novina, da bijaše tobož uvriedjena talijanska zastava, jer da je extrateritorijalnost po međunarodnom pravu priznata samo brodovom na visokom moru, nipošto pako brodovom, koji se nalaze u lukama i koji plove po jezerih. Trgovnjački i poštanski brodovi podpadaju pod ustvo one luke, u kojoj se nalaze.

I talijanski ministar izvanjskih posala odgovorio je skoro u ovom smislu na spomenutu interpelaciju zastupnika Barzilai-a. Netreba nam dakako napose izticati, da se interpelant i svi njegovi jednomišljenici nezadovoljise s tim odgovorom. Oni udarise još žesće i na svoju vladu i na njezinu saveznicu Austriju. Ona da hotomici i premišljeno kreći međunarodne ugovore u obće, napose proti Italiji, koja da je napram susjedu do skrajnosti popustljiva. Da je palo i oštrijih i uvriedljivijih navala proti Austriji, dade se lahko slutiti, znajuć što je sve dozvoljeno u talijanskom parlamentu proti Austriji, a na obranu "nespasenih talijanskih pokrajina Austrije".

Po talijanskih novinah i radikalcih uzviti na prašina proti našoj monarhiji radi neznatnog događaja u Rivi, sleći će se privremeno, nu pravog, iskrenog izmirenja i prijateljstva između obiju država nebude sve dotle, dok se u Italiji neodrekuu nepravednih, nezakonitih i nepoštenih težnja, ili dok se Austro-Ugarska neodreće svog velevlastnog položaja. Na prvi uvjet ćemo stalno još dugo čekati, a izpunjenje drugoga znaćilo bi propast monarhije.

Carevinsko vijeće u Beču.

Zastupnici naroda sastali su se opet, kako je poznato, dne 18. prošloga mjeseca u Beču. Što je novo ministarstvo izjavilo kao svoj program, to je našim čitateljem već poznato. Vlada drži za svoj veliki uspjeh, što su redovito izabrane delegacije, koje će se ovih dana također sastati, da viedaju o poslovih skupnih celoj državi. Vlada je predložila do sada dva predloga, za koje će stalno naći veliku većinu, pače ju je već našla. Jedno od toga je zakonska osnova, da nebudu plaćali biljege koledari ni novine, jer do sada svaki koledar, makar najmanji, plaćao je 6 nč. biljege za iztisak, a svaka novina, koja izlazi barem 1 put na tjedan ili više, mora plaćati po 1 nč. biljege za iztisak. Velikim novinam, koje su skoro u židovskim rukama bilo je lahko, jer one dobivaju svakojakih podpora i imaju dobitak od oglasa, ali novinam za mali puk, taj biljeg je veliko breme, te se nemogu siriti. Kako bi pravo, da i siromašniji dobiju nauke, i da znaju, što se po svijetu zgadja. Odpor, koji je razpravljao o toj zakonskoj osnovi, odobrio ju je jednoglasno, a tako je i zastupnička kuća. Sada treba da istu osnovu, kao svaku drugu, odobri gospodska kuća, i da ju potvrdi, jer bez toga nije zakona. Ako to sve bude učinjeno prije svršetka ove godine, tada će početkom dojdueće, sve novine biti proste od biljega i moći će bolje izlaziti.

Druga znamenita zakonska osnova je ona, glede pomoći za one, koji su postradali od poplava u prošlom mjesecu septembru i u opće u ovoj godini s drugih razloga. Ta je zakonska osnova primljena u sjednici od 10. novembra ove godine i određuje poglavito ovo:

1. da vlada može dati do tri milijuna for. pomoći, pojedincem, občinam i kotaru, koji su prošloga septembra od poplava nastradali. To su zemlje gdje stanuju Nemci. Tu pomoć morati će se početi vraćati državi od g. 1903. napred i morati će biti povraćeno najdalje u 15 godina. Interesa se ne plaća na ono što se prima;

2. u zemljam, koje su stradale od drugih nevolja, kao od suše, nerodice, perunospore itd., može vlada dati pomoći do 400.000 forinti, koji se imaju dielomice porabiti za javne građnje n. pr. za ceste;

3. za one krajeve, koji su trpili 1897. i 1898., a nisu dobili dostatne pomoći, i za nove neprivedljive nevolje, moći će vlada potrošiti pol milijona for.;

4. za popravak državnih željeznica i za popravke na državnim kućama, voda, itd., koje su nastradale poplavom septembra 1899., može vlada

potrošiti oko pet milijuna i dvjestotisuć forinti.

Ti su novci za cilu državu. Na Istru će stogod pasti žalibože od onih svota, koje smo spomenuli pod br. 2. i br. 3. Obćine i pojedinci koji su imali škodu, neka učine molbenice i to brzo, a neka jih ponove i, oni, koji su morali god. 1897. i 1898., pa nisu dobili ništa ili vrlo malo. Tko kuca, tomu se otvara.

Vlada je predložila proračun za godinu 1900., razlike nema mnogo od prijašnjih godina i ovo je prvi proračun, koji računa na krunu a ne više na forinte. Buduć prodje više mjeseca, dok se celi proračun razpravi i zakonito proglasi, a vlada nesmiije trošiti bez zakona, zato je ministar financija predložio ujedno, da mu se dade sloboda, da prva četiri mjeseca buduće godine može trošiti po mjeri ove godine. Ta dozvola zove se indemnitet. Ako većina vladi daje indemnitet, onda je vlada na konju, ako ne, onda bi vlada morala odstupiti i doći drugi ministri, koji su po volji većini. Može se dogoditi i to, da vlada čini zatvoriti carevinsko vieće, pak da troši po § 14. državnoga ustava. Ali to nebi moglo ći na dugo, jer bi ipak jedanput morala biti zapitana dozvola parlamenta. Zato se misli, da će ovo pitanje biti riješeno tako, da većina bude dala indemnitet samo za jedan mjesec dana, i već tim bi dokazala, da je doduše pripravna dati državi što neobhodno potrebuje, ali nema pouzdanja u sadašnje ministre niti za samo 4 mjeseca. Onda bi došlo do toga, da se sadašnje ministarstvo promjeni posve, ili da barem na mjesta dođu ljudi pogodniji desnici. Ali naša je misao, da će se sadašnja vlada i protiv volji desnice uzdržati, i da će dobiti privremeni proračun za cila 4 mjeseca, kako ga pita, a to zato jer se ona dobrija njemačkim levicarom, i onijoj. S tim pitanjem biti će dakle odlučeno, jeli jača vlada, ili je jača sadašnja desnica, u kojoj su zastupani svi slavenski narodi.

Upravitelj ministarstva financija, zapitao je pred desetak dana komisiju za kontrolu državnih dugova, neka mu otvori blagajnu, da dignu 59 milijuna zlata, koje bi imao izručiti Austro-Ugarskoj banki, za pokriće bankovaca novih na krunu i za drugo, kako je u savezu s nagodnom ugarskom dogovoreno s bankom. U toj kontrolnoj komisiji tri člana (Fuchs, Kozlowski i Blazek) jesu od desnice, a druga tri (Czedik, Montecuccoli i Dobilhof) od lijevice.

Predposlog čedna sastala se je ta komisija i odlučila, da neda zlata, jer da su nagodbene ustanove i pogodbe s bankom učinjene po § 14. mimo parlamenta, a dok ovaj nepotvrdi one uredbe, nije pametno izdavati zlata ministarstvu financija.

Ta je odluka silno uznemirila Niemce i vladu u Madjare, a to tim više, što je predlog, da se nedozvoli, postavio baš dr. Viktor Fuchs, koji je predsjednik zastupničke kuće.

Kako je u ovoj prvoj sjednici falio lijevar Montecuccoli, rad jedne obiteljske nesreće, umolio je ministar komisiju, neka bi opet razpravljala ono pitanje i dozvolila zlato. Dne 14. t. mj. je doista komisija držala drugu sjednicu, ali je opet odlučila da neda. Međutim je vitez Javorski predložio, u zastupničkoj kući, i ova je primila predlog, da se izabere odbor od 48 lica, koj će, pregledati sve zakone nagodbene s Ugarskom i pogodbu s bankom, pak predložiti svoje izvješće, parlamentu, da čim prije o tom razpravlja.

DOPISI

Višjan, 21. novembra. Teatralia.
— Izkaz. — Talijanska neharmonost. Kad je pop. Palaoro bio zapitao obć. dvoranu, obća, da će dati nekoliko zabava, da se sakupi koja svotica za kapelicu na grobištu i svečano obća, da neće biti političkih izkaza, niti da će on to, kao pop, dozvoliti. Prve večeri bijaše već nevinih dječanja „Viva l'istria italiana“, a suda, kad nema Radoše, dakako da nema više komu ispuniti obećanje. Predjimo bez komentara preko toga i obratimo se na svrhu treće predstave. Ovu su dali na korist — mjestnih glazbarčija, na mjesto da se ovi sami izkažu i svojim „glasovitim potpuri“, sastavljenim od talijanskih uličnih pjesmica i badava se odazovu, ali Višnjanci. nisu. vični za dobre svrhe žrtvovat, a koliko mare za grobište, vidi se kako plaćaju dug radi uzetih mjesta, da se barem korov i draže izdopaju. U nekom talj. listiću vrijedi „Dr. de Forabeschetto“ imao je obraza kuditi Hrvat, da nisu dobri uredit ga! Ovako se zbiva onomu, koji pljuje prama vjetru! A mi znamo, da kad bi predstava bila na korist kapelice (??), sjedala bi bila prazna kano i zadnji put. Dakako da su diletanti bili svi — „bravi“. A da vidi čuda od čudesa, kako talj. pop. prijatelj Tomaza Franza, sapće, obć. pisar doveo je ženu za taj dan — iz Pćena. Jedan sami nije htio sudjelovati — Tonello Derolle, koji je motreći zvезде promišljao na neharmonost patriotički, on, koji je toliko pisario za svetu talj. stvar u Višnjunu, pak ostao — razočaran i nenagrađen. Neharmonosti!!

Stivan na otoku Cresu, dne 9. studenog (Otvor nove škole.) Veseli je dan doživjelo ovo selo u ponedjeljak na 6. t. mj. Toga se dana naime i ovdje otvorila javna pučka škola sa nastavnim jezikom hrvatskim i to po odredbi vrhovnog sudišta u Beču.

Rado i neustrpljivo očekivali su vrijedni Stivanjari dan otvorenja. Mnogo je godina prošlo, od kada oni kucahu na vrata oblasti, da im se dade škola. Mnoge je molbenice, po želji puka, učinio u tu svrhu vrijedni župnik Stivanjski, g. Dinko Moskardin, da bude narodu dano ono, što ga po pravu i zakonu ide. Konačno su Stivanjari pregorjeli i trud i muku, te uz sve svoje siromaštvo doprinijeli k gradnji škole i učiteljsva stana. Sto su želili i zašto su se trudili, to su napokon, kako rekoh i dobili, te odlučise veseljem i slavom okruniti konac dječa svoga.

Još u neželju na 5. t. n. vidio si u selu sve živo i veselo. Nakon popodneve pobožnosti sve odhrililo sa gosp. župnikom put škole, da prisustvuje svečanom blagoslovu nove zgrade. Čim osvanulo, ego naroda, jedni nose vrtice, bršljan i druge zeleulice, drugi pleću vience, treći nose zastave veće i manje, da okite zgradu. Po sred zgrade izvješena državna a sa obje strane dvije naše trobojnice. Kad odbilo 9 sati, zvona zaslave, mužari zagruhu, a sve se zastave u isti tren odmoljati, te se nova školska zgrada prikaze, kao mlada nevjestica u najljepšem ruhu. Dječa sva vesela, svečano obučena, dolaze u školu, gdje ih očekuje i milo ngovara njihov učitelj gosp. Niko Uravić, koji je na svoju molbu iz llovika bio premješten u Stivan. Pred dvorom pak škol-kim, očekuje mnoštvo naroda, da vidi, kako će njihova dječa ći prvi put u redu put erkve. Kad odzvonilo, upute se dječa u pratnji svog učitelja, učiteljice ručnih radnja gđjice. Dvunice Murljačić, gosp. župnika i svega puka put erkve. Tu se pjevajuć sazvalo Duka svetoga i odslužila svečana sv. misa. Zatim se dječa povrate u učionica, a za njima sabere se sav puk, toliko da inače velika, školska dvorana bijaše pretisana za toliko mnoštvo. Gosp. župnik pozdravi prisutne sa jezgrovitim govorom o svrhi odgoja u pučkoj školi, a onda prozbori gosp. učitelj o dužnosti roditelja i o njihovom utjecaju na odgoj djece, te na koncu pozove prisutne, da uskliknu trokratni „živio“ Njeg. Veličanstvu caru i kralju kao najmlistivijem utemeljitelju škole, pak onim, koji su se najviše sk bili i mučili oko osnutka, na što se svi prisutni s dječom burno odazvaše.

Zalivalni se čutinjo naprama velečastnoj gospodi župnicima Colombisu iz Vrane, Veliću iz Beleja, te častnom otcu Antonu Pravidci iz Martinsčice, što su svojom saučestem uzveličali nam slavije, pokazujuć time, da ih neveseli samo sreća i napredak njihovih zupelana, već i susjednog im sela Stivana i celog napu milog naroda.

iz Rieka. Na 19. o. mj. izšla iz buhare ona sestorica, što no bila zatvorena radi tramvajskih demonstracija, a pušteni su, na slobodu dole, dok ne dođe do sodbene razprave. Demonstracija nije više bilo, a tramvajski vozovi ne idu prazni, kako bi „Piccolo“ želio, nego skoro puni, nedejkom; pako prepuni, akoprem nisu odstranili magjarskih nadpisja.

Ovdješnji Talijanaši htjeli bi, da se mi Hrvati s njima složimo, te demonstriramo proti magjarskim nadpisom. Nu izkusismo mi već toga zavjeka i naučismo, da u njemu nema svere. Šta nama našti, stoji li na tramvajskim kolima talijanski ili magjarski napis, kad nema hrvatskog.

Ljudi, koji organizuju demonstracije za talijanske nadpise, te bi htjeli, da Rieka bude imala samo talijansko lice, to su vam oni isti, koji su najprije prezreli hrvatsko majfino mlieko, pa onda urlikali svoje „eljene“ i prizicali na „madre patria Ungheria“. Na celuju je od najnovijeg doba, dr. Kuscher, koji je služio Austriju u Mletak, pomagao tlačiti svoju braću, a za nagradu dobio je ovdje mjesto državnog odvjetnika. Nu ga Magjari pred nekoliko godina izbacise iz službe, a eto ti iz njeg namah Talijana i nadrliberala.

Dr. Mailendera, bivšega načelnika, zavukla je ambicija po ireidentskoj struji dalje, nego li je on namjeravao.

Dr. Vio, sin oca Talijana i matere Kostrojanke, pripada onoj kulturi, koja mrzi Hrvate. Nije u njega volike sposobnosti, ali ipak bio sposoban oženiti bogatu Hrvaticu.

Ne varaju li svi znakovi, vlado će popustiti ireidentskom, te će složno s njima tlačiti nas po običaju. Tada će se našu gospoda optimisti u čitaonici moći osvjedočiti, da je zaludu klanjati se guverneru, jer Magjari ne poznaju Hrvata, dok ne nauči njihov blagozvučni i sladak jezik. Do vida! Rokac.

Politički pregled.

U Pali, dne 24. novembra 1899.

Austro-Ugarska. U carevinskom vieću drže skoro svaki dan sjednice. Među važnijim predmeti, koji bijahu tečajem zadnjih osam dana razpravljeni i prihvaćeni, jest zakonska osnova o ukinuću novinarskog biljega i biljega na koleđare. Zakon taj imade odobriti gospodska kuća, potvrditi vladar i tada će stupiti u kriepost. Očekuje se, da će se taj zakon uvesti u kriepost 1. jenarom buduće godine. Razpravljalo se nadalje o predlogu njemačkih opozicijskih stranaka, da se stavi pod obtužbu bivše ministarstvo grofa Thuna. Razpravljen je i taj predlog i riešen tako, da ga je većina zabacila. Proti njemu glasovala je desnica.

U sjednici od dne 21. t. mj. pribio je predsjednik, da su previšnjim riešenjem od dne 19. t. mj. delegacije sazvane dne 30. t. mj. u Beč.

Zabilježiti nam valja ovdje kao najvažnije dneve dogodjaje konferencije Njeg. Veličanstva sa prvaci svih klubova carevinskoga vieća. Najprvi bijahu pozvani k caru i kralju zastupnici Javorski i Kathrein u Budapešti, kojim je vladar kazao, da uvažava obstanak desnice, nu da očekuje, da će ova glasovati za privremeni proračun i za nagodbene zakone sa Ugarskom. U Beču bijahu kasnije pozvani k caru sljedeći zastupnici: predsjednik Fuohs, barun Schwegel, grof Stürgkh, grof Palfy, dr. Engl, dr. Ebenhoch, Kaiser, dr. Funke, dr. Pergelt, dr. Prade, dr. Lueger, knez Lichtenstein, dr. Bulat i Povše.

Zastupnici Javorski i Kathrein izvjestili su eksekutivni odbor desnice o audijenciji kod cara. U parlamentarnih krugovih označuje se kao svrha tih poziva k caru, da ovaj odlučno naglasi vodjam stranaka, kako kruna nemože za sada ni misliti na to, da pozove koje drugo ministarstvo, smatrajuć sadašnje ministarstvo ni-

jednostranim, što u istinu nije. Car je naglasio nadalje potrebu, da se sve zakonske osnove, koje imadu stupiti u život dne 1. jenara g. 1900. na virmé razprave i odobre.

U slavenskim parlamentarnim krugovima naziru mnogi u posegniću krunu u poslove parlamenta, pogibelj za obstanak desnice. Češki listovi groze se već sada, da će zastupnici češkoga naroda prije stupiti u najodlučniju opoziciju i da će se prihvatiti rađe odlučne obstrukcije, nego li glasovati sadašnjemu ministarstvu izražene zakonske osnove.

Češki zastupnici u carevinskom vieću odlučili su upotrebiti parlamentarnu obstrukciju da sruše ministarstvo grofa Clary. Zastupnik Doléžal je, govorio „više sati“ o popisu pučanstva. Tom zgodom ustao je i naš Spincić, da dignu svoj glas proti poznatom pristranom popisivanju pučanstva, usljed kojega su nanešene Hrvatima i Slovencima velike nepravde. Talijanski zastupnici pužurise se, da ga svojim lažima i izvrtanjem istine pobiju, te se je razprela živahua razprava među njima te Spincićem i Laginjom. U dođućem broju donieti ćemo o tomu obširno izvješće.

Kvotne deputacije su se nakon dugotrajnih dogovora složile glede prinosa za skupne poslove obiju pola monarhije. Ugovor će se sklopiti na 10 godina počam od 1. jenara 1900. Za skupne poslove doprinášati će Austrija 666, a Ugarska 344 po sto.

U ugarskom saboru prihvaćena zakonska osnova o produljenju finansijske nagodbe izmedju Ugarske i Hrvatske.

Hrvatski sabor sazvan je previšnjim riešenjem od dne 15. t. mj. za dne 30. t. mj.

Njemačka. Njemački car Vilim stigao je dne 20. t. mj. sa suprugom i dvojicom sinova u englezku luku Portsmouth. Većina englezkih listova pozdravlja njemačkoga cara dugimi članci, naglašujuć prijateljske odnošaje izmedju Engleza i Njemačke. Iz tih članaka proizlazi jasno, da je Englezkoj mnogo do toga stalo, da sačuva prijateljske odnošaje sa moćnom Njemačkom.

Sa južno-afrikanskog ratišta neima osobitih vijesti. Za poslednjih dana izveli su Boeri uspješnih kretnja svojih četa, nu to će im malo pomoći, jer Englezom stižu danomice nove pomoći, te će konačno ipak nadvladati za neodvisnost i slobodu boreće se Afrikance.

Domae i razne viesti.

Pedesetogodišnjicu svojega bi-skupovanja slavio je ove dane mecenai velik vladika Josip Juraj Strossmayer u Djakovu. K tolikim čestitkama pridružujemo se i mi, želeć presvjeltome, da ga Bog uzdrži u zdravlju do skrajnih granica ljudskog žića, na ponos i diku Hrvata i u obće svih Slavena!

Promjena izdavanja. Znateljni čitatelji pitati će se, kako to, da već ne izlazi „Naša Sloga“ redovito svakoga četrtka, već prolog tjedna u petak, danas u subotu, a na čelu današnjega broja stoji klevbil slovima napisano, da će dođući broj izati u drugi ponedjeljak.

Tomu su uzrok naše mudre oblasti, — koje su htjele da nam sada, kad je parlament na predlog vlade zaključio ukinuti biljeg na novine, i kad smo već od par godina uživali pogodnost nebiljegovanja — biljeg naprte.

Po zakonu, novine, koje izlaze 4 puta na mjesec, trebati da su biljegovane. Zato je naš list pred nekoliko godina imao 7. praznika na godinu, te tako netražio

Dalje u prilogu.

p
el
u
iz
kr
iz
pi
St
su
ja
da
do
ko
čer
prc
da
izp
zr
se
1
190
d
kras
sv.

stvo, prima to da znače, i potvrđuje svoje, već prije izjavljeno mišljenje, da imamo ono ništa proti posebnog upravi u Klasi, ako broj porožovnika i visina poroza odgovara propisom zakona.

Školske stvari. Zemaljski odbor 11. juna 1901. je svojim dopisom 23. juna br. 4351, da je spoznavamo sa c. k. namjesničkom udarilo na sve državne izravne poreze za izplatu školskih taksa, zaostalih do II. polugodišta školske godine 1898-99. u svoti od 4212 for. Ujedno je isti zemaljski odbor pozvao občinu da izplati školske takse za II. polugodište školske godine 1898/99, u iznosu od 3159 for. Obćinsko zastupstvo prima do neugodna znanja to priobćenje. Pojedini zastupnici izrazuju se rezko o gospodini talijanskoj, koja su činila uvesti školske takse, kao također o tomu, da zemaljski odbor traži za mnoge nepotrebne stvari i uzdržaje posve nepotrebnu talijansku realnu gimnaziju u Pazinu, a da tjera od siromašnoga naroda školske takse. Takova su bremena, koja nalažu siromahom talijanska gospoda, ujedno sa Bartolomom. Obćinsko zastupstvo, vidjeć da obćina nemoguće platiti svote u ime školskih taksa, odlučiti, neka obć. glavarstvo do jedne budućih sjednica proći, nebi li obćina sama sa nameti, koje se plaća za zemaljsku blagajnu u Poreču za škole mogla uzdržavati škole nalazeće se u obćini.

Prosvjed proti kvarenju imena. Poznato je, da se je u Poreču sa službene strane dala tiskati zakona, i da se je na svrhi dodalo imena pojedinih mjesta, kako se u istinu zovu, i da se je svim hrvatskim i slovenskim imenima dodalo nekakve spake talijanske. Zemaljski odbor 11. juna već radi to spakne u službenih dopisih i nesrami se toga. U jednom dopisu zove Klauu također Čatalana, u jednom drugom zove Brezu također Betola. Razni obćinski zastupnici pitaju, kako može zemaljski odbor kvariti na taj način imena, a obćinsko zastupstvo odlučuje jednoglasno, ustav sa sjedala, da se proti toj bezsravnog samovolji zemaljskoga odbora podnese najodržljiviji utok na c. k. ministarstvo unutarnjih poslova.

Uzor liečnika. Čuvaru čitaonice u Puli obhajelo djetu, pa pozvao ovdješnjega liečnika dra. Bolmariehu, da ga dodje pregledati.

Doktor već pripravan da ide, upita, gdje je stao to djeteta. Kad je čuo da je u čitaonici, kao da ga je ikub, vrati se natrag, veleć: „Ja tamo pod nipošto ne idem“.

Preporučujemo toga uzor - doktora mnogim našim familijama, koje ga zovu. A njemu dovikujemo, da je tim svojim činom podupnu zaslužio ono ime, koje plemeniti Krcani, njegovi zemljaci davaju težačkim sinovima, koji od motike nešto poslađoše. To mu ime, pristajoi.

Podjore za udove i siročad mornara Primorja. Od pobožne zaklade Scaramanga imade se podieliti 1000 kruna među udove i siročad bivših mornara Istre, Trsta i Gorice. Molbe valja podnesti na c. k. namjesništvo u Trstu do 15. decembra t. g. Molbu valja podkriepiti svjedočom siromastva, krstnim listom i svjedočom dobrog ponašanja, koju valja da podpíše župnik i obćinsko glavarstvo. Osi u toga treba pridati dokaznicu o nesposobnosti za djelo.

Uपालo se ratni brod. U noći od sriede na četvrtak oglašise tri hitca iz topa, da je vatra na brodu. U istinu nastala je vatra na ratnom brodu „Lussin“, koji bijaše usidren u puljskoj luci, te uzročila stete nekoliko hiljada forinti. Drugih žrtava nije bilo.

Ne selite se u Ameriku. U „Banovcu“ priobćuje g. I. S. kratak, ali jezgrovit članak, u komu upozoruje hrvatski narod u Banovini na sve pogibelji, kojimi se izlaže ostavljajući svoju rođenu kuću. Na koncu toga članka priobćuje se jedan list iz Amerike od 17. oktobra o. g., koga je pisao jedan mladi seljak svome oću iz Steelftona, te ovako glasi: Dragi čoko! Sa suznim očima uzimam pero u ruke, da Ti javim, da sam živ i zdrav. U posao do danas nisam primljen, jer ga ne mogu dobiti niti stariji a kamo li mi novaki. Kod nas prieti veliko zlo, bit će nas, koji ćemo poginuti od gladi, kako su i ptice proljetos kod nas ginule. Ostali svakom, da se ovamo ne spremaju. Kazali smo ti istu izpustila, jer spuda' na obitelji! Dakle porz seljaci, te ostajite kod kuće i prihvatite se ljudski posla na obćinskoj grudi zemlje!

Čirilo-Metodijjski kolektor za god. 1900., kombiniran za zidi i trganje kranom (Wand- und Block-Kleider); sa kranom. litografickom slikom u bojama sv. braće Čirila i Melodija, priuđen za

katolike i pravoslavne (Hrvate i Slovence), sa popisom narodnih imena za muzke i ženske, dodatkom mjesečnih mišljenja i predlozima postnih dana i zriježanja svih srećaka, te ljestvicom pristojbe i proračunavanih interesa, izdaci će u formatu 30-40 cm na kartonu u nakladnoj tiskari i knjigovežnici J. Krmpotić i dr. u Puli, koja otvara ovim predbroju do 15. čac. t. g. Ciena toga kolektora bit će u predbrojbi sa prostom poštarinom samo 1 krunu, izvan predbrojbe: više poštarina. Kolektor će biti ureš svakom crkvenomu uredu i rodoljubnoj kući, radi toga se ga već sada preporuča u predbrojbi svim rodoljubnim župnicom, učiteljin i drugim osobam, koje si obćino naručuju takove kolektore. Naružbe, budi samom dopisnicom, prima tiskara i knjigoveznica J. Krmpotić i dr. u Puli.

Zanimiv gost. Pod tim naslovom čitam u „Karlovačkom Glasniku“ sliedeću vrlo zanimivu viest. U Karlovcu boravio je dne 18. o. mj. gospodin c. i k. pukovnik Scherch, koji se bavi sa veličajnom osnovom, kako bi se kanalom spojilo Baltičko more sa Jadranskim. Po osnovi; kanal bi, tekao: riekom Odrom u Moravju, tada u Dunav, iz Dunava u Dravu, pa onda u Savu i Kupu. Posljednjom sve do Broda na Kupi. Od Broda na Kupi tekao bi podzemnim prorovom (tunelom) u duljini od 30 kilometara do obala Jadranskog mora. Gospodin pukovnik razvio je svoje nazore o tom podlivotu pred nekoliko karlovačkih tehničara, koje je gradski načelnik sa cijenjenim gostom u tu svrhu u svojoj kući sakupio. Prisutni su sa pažnjom i velikim zanimanjem pratili obrazlaganja gospodina pukovnika. Naum nije nezvediv sa tehničke strane, a to tim više, što nam je evo na pragu dvadeseti vek, koji kao da će nam još silna iznenađenja donieti na kulturnom polju napredka, pa se samo pita, hoće li se naći glavničara, koji bi voljni bili dati novac za poduzeće.

Društvene viesti.

Glavna skupština i javni sastanak političkoga društva „Edinost“. Kako smo već javili, održavati će naše političko društvo u obćelju dne 26. t. mj. svoju redovitu godišnju glavnu skupštinu, a poslije ove biti će javni sastanak. Sastanak je uređen radi toga, da mu budu mogli prisustvovati i nećlanovi, koje zanimaju djelovanje našega društva i u obće sve naše javno djelovanje.

Koli skupština, toli sastanak biti će stalno zanimivi, jer će istim prisustvovati svi hrvatsko-slovenski zastupnici Istre i Trsta i to koji zemaljski toli državni.

Na imendan svih Katica, i to u subotu, dne 25. t. mj. priredjuje „Veliki tam buraski zbor u Puli“ u velikoj sokolskoj dvorani, koncert sa plesom. Početak u 8 sati na večer.

Opatijski „Lovor“ drzno je prošle subote 18. novembra, pravodobno oglašeni koncert u korist djackom pripomoćnom društvu u Pazinu. Tom su prilikom bud preplatili pristupinomu, bud poslala dar slijedeća p. n. gospoda: mjestni župan Ante Jurković 10 for., dr. Andrija Stanger 2 fr., Monsignor Vinko Zamlić 2 fr., dr. Niko Fabianić 50 nč., Albin Priskić 1 fr., Milan Kundić 250 fr., F. S. 1 fr., N. Nasser 1 fr., Julij Miran 50 nč., Ante Gudac 1 fr., Ivan Tomasić 3 fr., Ivan Bačić 1 fr., M. Č. 4 fr., F. P. 1 fr., N. Halauska 1 fr., Jakov Jurković 2 fr., Pavao Tomasić 3 fr., dr. Konrad Janežić 150 fr., Dragutin Jurković 1 fr., F. Turčić 2 fr., M. H. 50 nč., Ante Ciciliani 1 fr., Pavao Just 2 fr., N. Thain 2 fr., Srećko Letiš 2 fr., Ivan Fianjić 2 fr., Era. S. 1 fr., Cezara Širola 4 fr., S. P. 1 fr., Ivan Letiš, posjednik, 4 fr., „Lovorov“ korodvojia i kapelnik gosp. Artur Gervais, poklonio je u plemenitu ovu svrhu; specijalnu svoju remuneraciju od 25 fr. Svi darovi i preplate iznose dakle, 75 forinti.

Podpisani, najusrdnije se zahvaljuju svoj p. n. gospodi, koji su bud kako dopomogli k tome, te je ovaj koncert upričen: na korist plemenite, prosvjetne i humanitarne svrhe, bar u moralnom smislu ispac uprav velasajno.

Obćor: „Dva društva“. Pod ovim naslovom donosi člana „Crvena Hrvatska“ iz Dubrovnika u svojinu broju od 18. t. mj. na uvodnom mjestu dopis, u kojemu opisuje smjer i delovanje zloznetne „Lege nazivomale“ i Družbe sv. Cirila i Metoda, koja posljednje preporuča vrucice svojim čitateljima.

Narodno gospodarstvo.

Priradni i umjetni med. U Njemačkoj toliko je potrošak meda, da prirodni med od pčele nije kadar namiriti svakulicu potrebu; zato se pravi umjetni med; da taj manjak nadomjesti. Isli se pravi od tako zvanoga invert-sečera, koji se pomoćju: solne kiseline proizvodi od trskina sladora. Takav umjetni med prodaje se ili čist, ili pomiešan sa pčelinjim medom, i to pod imenom obićnoga meda, ili mu se daje posebno kakovo ime, kao vriesinjski med i L. d. Pokusi, što ih učinise kemičari s tim medom, dokazali su, da isti nli glede teka, ni glede hraniva ne znoštaje za dobrim pčelinjim medom, a posto je za čitavu jednu trećinu jeftiniji od pravoga meda, može se umjetni taj med smatrati ugodnim surogatom prirodna meda i ne bi mu se trebao promet-ogrančiti. Dakako, kemičari dopustaju, da bi se imao taj umjetni med na zahtjev obćinstva kao takav i označivati u prometu; nu to se dosele još nije dogadjalo, pa bi zato nužno bilo ovu stvar uređiti zakonskim putem. U tom pogledu izasla je već i jedna odluka njemačkoga državnoga sudista: u slijedećem konkretnom slučaju.

Jedan trgovac imao je ogromnu zalihu umjetnog priredjena meda, koga je u razmjernu primjesu prirodna meda prodavao pod imenom „pčelinjeg meda“, „stolnoga meda“ i „sladnoga meda“. Jedan jedinji kupac u Hamburgu nabavio si je 3101 metrički cent takovog umjetnog meda, koji je bio označen, da potječe s lüneburške vriesule. Premda je bila dokazana nad svaku sumnju neškodljivost i dobrota toga proizvoda, premda se je dapače priznalo, da bi mnogi prirodni med, radi velike sadržine aromatičkih tvari trebao izvjestnu primjesu toga umjetnoga meda, bio je ipak rečeni trgovac osudjen zbog prekršaja živneznoga zakona, pošto mu bijaše očita nakana, da umjetni svoj med prodaje pod pravi. Drzavno je sudiste odbilo priziv proti toj osudi, a nedavno izasla je naredba njemačke državne vlade, po kojoj se naziv „med“ smije upotriebiti samo za čisti, od pčela izgotovljeni proizvod iz cvieta. Svi drugi medu slični proizvodi imaju se označivati imenom „umjetna meda“, a povrh toga ima se navesti način priredjavanja i sastojine točno opisati.

Iz ovoga snobćenja stvaramo si dva vrlo važna zaključka. Jedan je taj, da li nebi uputno bilo, da naši inteligentni pčelari i pčelarska društva otvore put našem prirodnomu medu u Njemačku, gdje je ustanovljeno, da potreba potroška nadmašuje produkciju. Umjetni med može po našem sudu s prirodnim konkurirati samo dotle, dok ne bude u prometu dovoljno prirodna meda, jer nema sumnje, da će svatko radije kupovati i trošiti prirodni med, nego li umjetni. uzprkos svoj hvai o njegovoj dobroti i neškodljivosti. Med je hygienska hrana i rabi se kao liek, a ta mu svojstva može po našem mišljenju dati samo priroda. Kada bi poslo za rukom stvorili glede prometa s medom povoljne konjunktore s njemačkim trgovci, sigurni smo, da bi se naše pućanstvo, imenito seljaci, iznova počelo prilježno baviti pčelarstvom, koje je zanemario samo s toga, jer se pčelarski proizvodi (med i vosak) kraj nesolidne konkurencije ne traže toliko kao nekada.

Drugi je zaključak, što ga iz priobćenoga slučaja izvodi, prieka potreba živneznoga zakona i u našoj domovini. Zahvaljuju to ne samo zdravnički interesi obćinara na tolike škodljive živneznog patvornice, nego istom injerom i interesi gospodarstva, koje daje za svakdanji živez sav potrebiti, ogromni materijal, ali ga često ne može ni u promet staviti, niti u povoljnu cieniu predati, kada mora podnositi bezočnu konkurenciju patvaraka svakovrsta živneza, koji u pomanjkanju spomenutoga zakona bez straha i zavora tjeraju svoj nečisti posao poput obrta.

Glavna pravila za tovljenje (tušćenje) svinja. Svatko, tko se bavi tovljenjem svinja, neka se požuri, da ih što prije utovi. Vrieme je novac! Čim se brže životinja utovi, tim je jeftinije postigulno meso vjezno, jer nije trebalo, da se predugo krmi. Gospodar, koji tjeta svinjogojstvo u veliko, a napose, koji se bavi samo tovljenjem svinja, valja da u taj posao uvede stanoviti red, pa da rad razdieli među sluge, koji se bave dovođenjem svinja, dotičnu njihovim krmjenjem za tovljenje. Svaki od tih sluga valja da u izvrsnom vrieme obavi opredjeljeni zanj posao. Od velike je važnosti, da se svinje, za tovljenje opredjeljene, što čišće drže. Ovo je tim nužnije, jer nečistoća i gnjus daju mesu oduran tek. Nečiste staje uzrokom

su, da konsumentima mnogo svinjsko mese ne prija. Mlade svinje neka se toplo drže. Za odraslije svinje nema boljega ležišta, nego li je zemljani pod koka, koji mora se čisto držati. Svinje drže uvijek čistim mjesto, gdje noće, ako je to samo ikako moguće, a u tom nagonu valja ih podpirati.

Književnost i novinstvo.

„Matica Hrvatska“ razaslati će buduće nedjelje druženim povjerenicima: Izvještaj „Matice Hrvatske“ za upravnu godinu 1898. s molbom, da ga razdielu med prošlogodišnje članove.

Sajlici „Matice Hrvatske“ svoj prošlogodišnji „Izvještaj“, obavjestila je ujedno gg. druženive povjerenika, da će književni gg. „Matice“ za tek godinu 1899. biti do Božića doštampan i da će se nastojati, da se oko nove godine stane razaslištati. Knjižja će „Matica“ za tekuću god. 1899. izdati u svemu na broj trinaest (13), i to deset (10) njih kao redoviti godišnji književni dar uz obćini članski prinos, u tri (3) knjige u svojoj nakladi uz snizenu cieniu za članove „Matice“.

Dieleći gg. povjerenici „Izvještaj „Matice“ za god. 1898.“, umoljeni su, da istom prilikom pozovu gg. članove da što prije uplate prinose za tekuću god. 1899. (članovi utemeljitelji dva obroka po 5 for., a članovi prinosnici po 3 for.), te da je najkasnije do konca mjeseca decembra t. g. blagajnicu dostave, da ne bude zapreke razaslišanju knjiga oko nove godine. Usled toga su gg. članovi naročito umoljeni, da se gg. povjerenicima za vremena prijave i da ne zatežu s uplatom članarinc, jer „Matica“ ne smije i ne može u interesu i reda i gospodarstva odustati od ustanove, da se knjige nikomu ne šalju, koji svoj godišnji prinos unapried ne plati.

„Matica Hrvatska“ usrdno umoljiva ponajpče svoje utemeljitelje i imućnije članove, da ju svojom predbrojkom podupiru i u izdavanju njenih nakladnih knjiga, a naročito u izdanju: „Hrvatskih narodnih pjesama“, od kojih će ove godine — uz cieniu za članove „Matice“ od 1 for. 50 nč. — četvrta knjiga („muhamedovskih pjesama“ već knjiga druga) izaci. Pošto imade dostatnu zalihu i prvih triju knjiga: „Hrv. nar. pjesama“, — to se još uvijek predbrojba i na prve tri knjige (uz člansku cieniu za svaku knjigu od 1 for. 50 nč.) prima.

Glede uvezu „Matičinih“ knjiga neka se gg. povjerenici i članovi obrate neposredno i izključivo na druženve knjigovežu g. Ivana Schneidera (Frankopanska ul.), — pošto upravi „Matice“ absolutno ne dostaje vremena, da se i u taj posao brine.

Književno društvo sv. Jeronima javlja, da su knjige za tekuću godinu dogotovljene i uskoro imalo bi razposiljanje početi, ali na žalost do sada je prijavljeno samo dvje do tri stotine godišnjih prinosnika (krunasa), te će se sa razposiljanjem moral prečekati, dok se što veći broj krunasa sabere. Za jednu krunu dobiti će ovogodišnji prinosnici „Danicu“, kolektor za godinu 1900., i još tri zahvalnospoučne knjige, pa s toga pozivlje i moji upravljajući odbor druženivi pu. gg. povjerenici i članove društva, kao i ostale dobroćinitelje naroda i prijatelje društva, neka nastoje što više godišnjih prinosnika (krunasa) sabrati, da se što prije sa razposiljanjem knjiga započeti može, jer ako bi se morale posebice knjige slati za doživotne članove, a posebice za godišnje prinosnike, narasli bi dvostruki troškovi za odpremu knjiga.

Knjige družbe sv. Mohora, stige su u Pulu, to ih gospoda članovi mogu doći uzeti u pisarnu „Istarske posujilnice“, via Giulia br. 5 prizemno.

Poziv na predbrojbu za „Rječnik hrvatskoga jezika“, sakupili i obradili dr. Franjo Iveković i dr. Ivan Broz. Primaemo ovaj poziv: Evo hoćemo da na svijet izdamo rječnik, kakav već odavna treba u hrvatskoj književnosti. Za temeljni je postavljjen Srbski Rječnik, iztumačen njemačkim i latinskim rječima. Skupio ga i na svijet izdao Vuk Stef Karadžić. U Beču 1852. Ali premda je taj rječnik Vuka Karadžića najbolji temelj svoj kolikoj leksikografski hrvatskoj i srbskoj, opet (u u 4. izdanju od godine 1898.) ne može svih potreba književničkih da podmiri. Jer u njemu nema mnogo riječi, koje književniku gotovo svaki dan trebaju, i od kojih mnoge su u Vuk drugdje upotrebljiva; nisu svim rječima naznačena sva značenja; mnogim rječima iztumačeno

je značenje samo njemački i latinski, a iko neznava ovih jezika, teško će gdje kojim razmatrati značenje; kod mnogih glagola nema primjera, pa komé takvi glagoli nisu već od prijé poznati, ne može ih kako valja uzimati u rečenicu. A u ovom našem rječniku ima do 100.000 dobrih riječi, kojih nema u Vukovu; svakoj riječi naznačena su, koliko se može, sva značenja; riječi su, gdje treba, izdamačene i hrvatski; a dodano je obilje primjera može se reći, sve klasični, ponajviše iz narodnih umotvorina vadenih, kojima se i značenje i upotrebljivanje riječi mnogo osvjetljava. Sva gdje se na okupu nahode riječi sinonimne i srodne po značenju. Tako će se iz rječnika ova moći vidjeti sva sila, bogatstvo i ljepoda našega jezika. Tko je rad znao, kako je rječnik obradjen, neka gleda „Nastavni Vjestnik“ V. 227.—235, gdje su iz njeza za ogleđ štampane četiri riječi: govoriti, kakav, kao, konj.

Rječnik je sav u rukopisu gotov; čim se prijavi dosta prenumerata, odmah će se dati u štampu. Izaci će u dva svezka, velika po šestdeset štampanih araka, u velikom leksikalnom formatu, na lepu i čitaju papiru; slova bit će nova, labit za čitanje. Gospoda prenumeranti dobit će oba svezka tvrdo i krasno ukoričena, kao što se može vidjeti iz štampanoga nacrtu. Cijena je svakomu svezku po deset forinti, a platić će se, kad se koji primi.

Prvi svezak izaci će na svijet u godini 1900, drugi u 1901. Tko skupi deset prenumerata, dobit će jedan eksemplar budava. Imena gospode prenumerata štampati će se na kraju djela. U Zagrebu, 30. rujna 1899. Dr. Iveković i nasljednici dra. Ivana Broza.

Koledar „Bog i Hrvati“. Primili smo pod gornjim naslovom veliki ilustrirani koledar za god. 1900. Tisak i naklada A. Scholza u Zagrebu. Cijena broširanom 50 novč., tvrdo vezanom 70 novč. Taj koledar ima vrlo mnogo uspjelih slika i zanimiva štiva, te ga preporučamo našim čitateljima.

Uzdasi k Bogu. Dobili smo u hrvatskom prijevodu knjžicu (str. 123), što ju napisao kardinal Capeceletro pod imenom „Sursum corda“, a preveo ju prof. g. A. Manzoni pod imenom „Uzdasi k Bogu“. Knjžica sadržaje kratka, ali vrlo nita razmatranja o Bogu stvoritelju, o Bogu otkupitelju, o Bogu posvetitelju, zatim razmatranje za najveće blagane crkvene i o najglavnijih kriepostih kršćanskih protumačenih u osam blaženstva.

Cijena je knjžice 10 novč. u vezanoj 20 novč. Naručbe se šalju tiskari Antuna Scholza u Zagrebu. Gajeva ulica br. 7

Priposlano. *

Na uzvrat g. dopisniku iz Suska.

U broju 36. „Naše Sloge“, neki dopisnik iz Suska, očitom nakanom da mene prikaže svijetu kao protivnika glagoljice, doslovo veli: „Svjelke proti glagoljici (— u Susku —) kovale su se za župnikovanja velikog Hrvata Jerka Grčkovića“. Neznam što je u istinu gosp. dopisnik htjeo da time reče, možda je on htjeo i što drugo reći — ali svakako su „kovale su se“ za župnikovanja Jerka Grčkovića, jasno se razabire da je htjeo reći da sam i ja kovao ili radio da glagoljicu potisnem, iskorenim iz crkve, a zamjenim za latinicom. To je jasno! Je li istodobno i islama, vidit ćemo! . . . Nego kad me već g. dopisnik stavim okrstio, zasto nije to i potvrdio, nek i stovani čitatelji uvile, tko je vjera, tko li je nevjera! Nu gosp. dopisnik, pomenutoj dopisa, nije naveo niti ciglog dokaza, već naprosto kaže: kovale se za župnika Jerka Grčkovića! Ako su „kovati“ kojekakve spletke proti glagoljici, istinu moram reći, da to meni poznato nije bilo, pa da sam i znao (— što nisam), je sam li ja mogao to zabraniti, osujetiti, da dr. Celestin Matinolić ne pošalje svoju molbu na Nuncijaturu u Beč? — Ali, g. dopisniče, ako ste vi za to znao, zasto niste barem vi to učinio i time sebi prisvojio epitet „velikog Hrvata“ koga meni s ironičnim posmjehom dajete?! Ja se ne igram „velikog Hrvata“, ali da sam Hrvat bio i da hrvatski mislim i osjećam, i da takav oslajem, i da mi je glagoljica draga kao zjenica oka mog, to se eto vi prvi usudujete praznim riječima kazati: „. . . za kojim sada talijanska stranka plate!“ . . . Da li oni plate ili se smiju, to je meni, moj gospodine, deseta vola kiselca; jer ja „talijanske“ stranke na Susku niti sam pripoznavao, a niti ih ikada pripoznao, a čovjek, koji s tog stanovišta polazi, mislim, da nije mnogo ni kovati, ni rovali proti glagoljici!

* Za sastavke pod tim naslovom odgovara uredništvo samo toliko, u koliko je zakonom vezano.

Ali još nešto! Gosp. dopisnik nadalje veli: „. . . medjutim ga poklanja Šulifer“. Najprvo Vas moram upitati, gosp. dopisniče: Jeste li vi na čistu sa značenjem riječi: „poklanjati“? Zar vi imate toliku moć, moć gospodine, da možete ono, što nije dandanas dopušteno nikome na svijetu: poklanjati nekoga nekome?! . . . Ali znajte, da se ja žlatnom teletu, klanjam nisam nikada, a najskoli Šuljerom, a još ću manje dopustiti (— Da me razumijete; govorimo o narodnosti!) da me tko drugi komu „poklanja“!

I tim za danas svršavam, pozivajući vas, gosp. dopisniče: da dokazete činjenicami, ono, što ste u svom dopisu proti meni neistinitosti u svijet rastrubio.

Sv. Jakov (M. Nerežine), 3. stud. 1899.
Pop Jerko Grčković, župe-upravitelj.

Izjava.

Onim velečasnim svećenicima krčke biskupije, koji su se odazvali i potpisali moj poziv na predbrojbu od god. 1895. na „Priručnik savršenosti“ javljam, da sam stoprv na večer 15. t. mj. primio od njih potpisani ark, koga u pometnji visokopoloženi gosp. sakupljač pomješao medj svoje spise, i preselio se iz Krka uzgo sobom. Zaudje dane potražuju svoje spise za čudno je nabasao na potpisani ark, te s mjesta izručio ga prisutnomu prijatelju natodajuć pr. 23. — s molhom, da se sve šalje na mene, a da se dotičnim predbrojnicima odpravi knjžica.

Razumije se po sebi, da ja, pošto nisam znao ništa o tom potpisu, nisam ni znao ni koga da šaljem rečenu knjžicu, jer mi nije bilo poznato ime potpisatelja. Budući da su već protekle četiri godine od onda, stitjeño dala je sreća, da najtem u zalih jedno četrdeset primjeraka, koji će biti tamni dostati, da se potpisanim zadovolji. Svaki od njih primili će knjžicu u svoj stan, samo molim, da me o primanju prosiom, posjetnicom obavjestie.

Cres, 17. studenoga 1899.
O. Frane Dobrović.

Njegova svetost
Papa Lav XIII.
sporužio je po svojem ličniku prof. Dr. Lapponiu g. Ljekaru G. PICCOLI-u u Ljubljani srdačnu zahvalu za pripisane Mu etakienične tinkture za želudac

te mu diplomom od dne 27. novembra 1897. podielio naslov „dvorski dobavljač Njegove svetosti“ sa pravom nositi u svojoj firmi uz naslov također grb Njegove svetosti.

Rečeni ličnik kansto i mnogi drugi glasoviti profesori i doktori pripisuju bolesnim Piccoli-jevu želudacnu tinkturu, koja jači želudac, povećava tek, pospešava probavu i tjelesni otvor. Naručbe prima i uz pouzdeć opraviti točno

G. PICCOLI,
Ljekar „pri angeli“ u Ljubljani.

Tinktura za želudac razaslije vlastnik po 12 stakl. za for. 1.20 a. vr. po 24 stakl. za for. 2.40, po 36 stakl. za for. 3.60, po 70 stakl. za for. 6.30 (poštanski paket, koji ne ježi preko 5 kg.), po 110 za for. 10.30. — Poštarinu moraju plaćati sami naručitelji.

Filijalka
G. kr. priv. anstr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vrijednostnih papirih na 4-dnevni otkaz	2 1/2 %
30-dnevni	3 1/4 %
U pisanih na ime uz	3 1/2 %
40-dnevni otkaz	3 3/4 %
30-dnevni	3 1/2 %
3-mjesečni	2 1/2 %
6-mjesečni	2 1/2 %

U vrijednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napulionih bez kamata.

Doznacnice
na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Topravu, Rieku, kao također za Zagreb, Arad, Bielezi, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inooest, Cjelovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Snaž i Solongrad bez troška.

Kupnja i prodaja
vrijednostnih, diviza, kao također unovčenje kuponah proti odbitku 1% provizije. Iskase svih vrsti po najumjerenijim uvjet.

Predumjovi.
Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjerenih uvjetih. — Kreditna pisma na kojiljod grad.

Uložci u pohranu.
Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznacnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pakto po duvnom tečaju.

Sve rodofljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu“ po svih kavanah i gostionah koliko u Pulli toliko izvan iste.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“
Izvrstni, domaći lijek, proti kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.
Glavno skladište:
Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.
Dobiva se u svakoj Ljekarnici.

Brijač
Nikola Alaić
preporuča
svoju brijačnicu
u Puli
na Fran Josipovoj cesti 6
(tik kavane „Miramare“)

F. Pečenko
HOTEL EUROPA
u Puli
preporuča se gg. putnicima.

P. n. občinstvu uslobađam se najaviti, da sam otvorio u Pazinu

knjigoveznicu
pobskrbijena strojevima najnovijega sustava, kano i trgovinu knjiga i papira

sa zalihom svih školskih potrebština.

Izdajujem sve radnje, zasjecajće u moj zanat, kano: albume, za fotografije, okvire u plišu, damasku, atilaju, koži itd.

Nemam li prigodice kakve stvari u skladištu, to istu nabavljam u najkraćem roku, bez ikakvih kupčevih troškova. Isto tako preskrbljujem tiskarnice za školske, obšinske i župne urede.

P. n. muštenije upozorujem, da se za sve naručbe najave dopisnicom, pošto je to najjeftiniji put, te istu obavljam u kratkom roku solidno i uz umjerene cijene.

Sa štovanjem
IVAN NOVAK,
knjigoveza u Pazinu, naproti c. kr. državnoj gimnaziji.

Hrvatski pokret godine 1848.

Svezak I. U proljeću stoji 35 nč.
Svezak II. U ljetu stoji 75 nč.
Svezak III. U jeseni stoji 75 nč.
Svezak IV. U zimi stoji 45 nč.

Sa slikama: Ban Jelčić. - Hrvatski sabor 1848. - Jelčić pred Bečom 1848.

Sva četiri djela broširano for. 2.30, tvrdo vezano, for. 2.80
Poštarina za jedan svezak 5 nč., za sva 4 svezka 15 nč. Korice same 40 nč.

Naručbe prima knjžara Dioničke tiskare u Zagrebu.

Razgovor ugodni Andreje Kačića Miošića
sa slikom u bojama
Spomenik Kačića u rodnom mjestu u Makarskoj.
Podpuno izdanje.
Tvrdo vezano 1 for. 20 nč., poštom 15 novč. više.

Upravno izašlo!

E. TOMAJA nasljednik A. WINGER
ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih lijekova nekoi oba prokušani i vrlo koristni, osobito preporuče vridni ljekovi:

Mazilo proti kostobolli ili protivni, rheumatizmu, kalaju i urzaju u kostih, ukotenoš ili gromom u zilah, ali u kutovih i krotih, kosteom pogacnu, probadanju, sea ovrtnim narzabam. Cijena 60 novč.

Isušuju vodu za kralni ili breč ili za prsu, kojom se liči kralji, prebida ili katar u prsih, plućih, teško dihanje, premitkoš u grlu, spljivost. Cijena 60 novč.

Pojaceni željuzoviti sirup djeluje proti slabosti, biteludoš, skrofulozitnoš, podbublihoš, djetinjoj kaljuzoviti, žučnoj biludnoš, slabokrvnoš, nemogu. Cijena 60 novč.

Pojaceni sveučelne kapljice ili sveučelna životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glavotim otkiđuje krvotokom, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavob. ublažava tezihoš ili mučnina, tjera napuhlost i vjetro, otkiđaja se u krvi žučni želudacni crveni, žuti, zeleni ili žuti, zavijanje ili grinja u trubu. Tko ovu tinkturu djeluju sveučelno sredstvo nije zdravče da si zdravije, sjeljeno snagu i zapriječti i same bolesti. Cijena 60 novč.

Prati za blago ili za mazu, za kunički teč i katali, za volove, kave i svinje, za lapzno dihanje, za objavljanje želudca i probave, kada blago neće rado zlerati pa se neopazuje. Krave davaju od njega više i bog njega mljeka, kunji postaje čilji i lazi. Cijena jednani svotu 45 novč.

Uvježnavao plitilice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crjeva, za ovrzavanje, proti zapetlosti, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. Cijena 60 novč.

Mazilo za blagoroš osobito za kate i volove proti katešnoj boli, grčevini, razgumim štim, ukotenoš i utrobin, puste želuzne napore, za objavljanje i okrepljivanje žila i srca, a dala 60 novč.

Antiseptično vodu za usta i za ubo sačinjavu se zubi od kvarenja, zapriječti i ublažuje rubehoš, učerljivo mero oko zubi, zarizkaju usta, ublažuje neugodni vruć i dala 60 nč.

Prava svjetlova estercijona (Fichtenharz Essenz) za čišćenje i razkuvivanje naka u sobah, za dihanje i za plućebol. Po 30 novč.

Tečajnica proti izpadanju vlasti učerljivo i hrani tereenje vlasti, ovrzavanje prhuš i posteljice. Po 60 nč.

Mast proti lišaju, kratam perutiš i ospocinam, i tenič 60 novč.

Antiseptični Frak proti mježuš ili nozi, proti kašeljini. Švanji 60 novč.

Tinktura za kuruš od izvornu sredstvo, cijena 30 novč.

Dva svjetlova poročna za liječ proti sunčanom puzanju ili ličkovom, ovdarjanje prekomjerne ruzenilo lica i noza, hrapavost, ospicnost na lici; proivajda glatkost, nježnoš; bjelocni i slični obrazi i ruku. Cijena vednoš tenič i forin. K tione spada još korakost sapun po 40 novč.

Antiseptična i čista za poljevanje i namazivanje lica; te pore, nelikostija i vrlo ugodnog mirisa. Narudnja na Pariski žilobi sa zaštamnom diplomom. Dobiva se u boji ličju, talijanski i hrvatski. Cijena kunji 1 for.

Savon ogantimo. Najljepi sapun od svih sapuna. On osvjetljuje te pomlađuje lice. Sastavljeno je od najčistih vatri, a odličuje se savršeno blagim mirisom. Jedan komad stoji 30 novč.

Cromo ogantimo jest izvorno sredstvo proti svim manama teizna. Kao što su pričiš, supjedce, crvene mlie, pljeko, opora kora l. d. Učelje svaga kemičkog sastava, ta se Eglantine mist nikada ne polvari, po to mome najsigurnije sredstvo za poljevanje i namazivanje lica. Cijena jednani 3 forin.

Essai ogantimo jest izvorna i likotom prokušana voda za kosu. Njeza se zapriječta ispadanje kose, omogučuje vranjenje peruti i ojačava vlastite. Ova voda posjeduje također i to svojstvo, da podičuje kosu ličj naravnost. Cijena jedn 1 for.

Antiseptična za stienice i kimate. Nečistoš kapli šire po sobi preugodna miris. Flašica 60 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimate. Nečistoš kapli šire po sobi preugodna miris. Flašica 60 nč.

Antiseptično od Rodina p uš izronil ili zinnici. Manja bočica 30 novč.

Tko naručel od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, sine sapune; praške za gospoje, sredstva za polješavanje; praške za čišćenje zubi, teštine za zube od kojih zubi poboljšuju; Špužve za umivanje; kefiće za zube; Razne sprave iz kateučna, bandaže, povojcaza rane, pojase, kirurške sprave; Ruskoğa čaja; finoğ Jamnaka-Kuma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zalija mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specialitete.

svakoga četvrtka, već samo 45 puta na godinu i neplaćao biljega. Tako su radili i ostali tjednici, jer male novine mogu uspjevati jedino ako su proste biljevine, pošto je biljeg za nje pretežak teret.

Nu najedno puhnuo našim mudrim financijalnim oblastima u glavu, te stadoše drugdje tumačiti zakon. Rekoše: istina, novine koje izlaze 45 puta na godinu proste su biljevine, ali moraju izlaziti u razmaku od više nego 7 dana. Novine, koje izlaze svako 8 dana, pak i središnjim praznike, te spadaju pod biljevinu, jer uredništvo može si uzeti praznike koliko hoće, ali oblast nije dužna zato oprašćati biljevinu.

Tako umije naša mudra financijalna uprava, i toliko mudrosti, proli, kojoj nema priziva, moradoše se pokoriti svi tjednici. Primorja, te prečudesit dane izdavanja ili plaćati biljevinu. — Volimo tjednici Primorja, jer novine, koje izlaze u pokrajinama podrženim drugim financijalnim savjeteljima, izlaze kako i do sada svakoga tjedna, izuzami praznike, a ne plaćaju biljega.

Nu mudre oblasti po onoj Napoleonoj, da je Austrija prekasno uvijek za jednu godinu, za jednu zdravu misao, i za jednu vojsku, nestao se za zbilja prekasno sjetili, da tumače zakon, na novi način, kako hoće valjda kakova nova metla, jer eva novom godinom oprošten je biljeg svima i velikim i malim novinama.

Je li vrijedno bilo za kratko vrijeme od ne puna dva mjeseca plaćati biljeg i tako darovati državi, koja se za potrebe hrvatskoga naroda u Istri tako malo brine, liepu svotu od kakovih 150 for. novca hrvatskih zuljeva? Stalni smo, da će svi naši predbrojnici priznati, da bi to ludo bilo, te nam odobrili, što smo malo preinačili način izdavanja, da zadovoljimo novoj interpretaciji zakona.

List će izlaziti dakle do konca godine kao što je objavljeno na čelu lista, a po novoj godini, kad bude ukinut biljeg, redovito svakoga četvrtka bez praznika, a možda i više puta na tjedan.

Gospoda predbrojnici ne gube ništa do konca godine, jer će dobiti isto ono ličko brojeva, kao što bi bili dobili, da list izlazi sa praznicima po starom programu, a bit će korisniji u toliko, u koliko će se uredništvo truditi, da obzirom na pristidajnu nagradu predbrojnike biranim uredjivanjem i prilozima kao što danas.

Imenik porotnika za buduće zasjedanje porote u Rovinju. Čitali smo u talijanskim novinama Istre, imenik izrebranih porotnika za buduće zasjedanje porote u Rovinju, koja će započeti dne 27. l. mj. Od 36 izabranih porotnika naći će se možda 2—3 Hrvata, u svi ostali su Talijani. Isto tako su Talijani i zamjenici i to 9 njih.

Skoro izključivo talijanski porotnici suditi će i Hrvatima u Rovinju i to po staroj talijanskoj modi pomoću tumača. Ni pol muke, kad bi ovi porotnici imali suditi samo Talijane, ali da, oni su i u Hrvatima to je nepravdu, to je proti duhu zakona, to je proti modernom slušavanju i tumačenju zakona.

Zakon za izbor porotnika kaže jasno, da se imade odabrati sposobne osobe, t. j. one, koje znadu ne samo čitati i pisati, nego i koje poznaju jezik obuzetnika. Mi nevjerojatno nikomu, da se nebi našlo u svih sudbenih kotarich, koji spadaju pod okružni sud u Rovinju, 12 osoba, koje znadu hrvatski čitati i pisati. Imade stalno i takovih na stoline, koji znadu i hrvatski i talijanski pisati i čitati.

Čemu dakle da se neizabere takove, ako već neće one, koji znadu samo hrvatski čitati i pisati? Kazati će nam se, da prvotne listine sastavljaju občine, sa političkom oblastu, a glavna listina da se sastavi kod okružnoga suda. Dobro! Ali tada neka se dade strog nalog i občinam i političkim oblastim, da vrate u prvotne listine ne samo one osobe, koje znadu samo talijanski pisati i čitati, nego u obće sve sposobne osobe, koje znadu u obće čitati i pisati i koje imadu ostale zahtjeve i sposobnosti.

Sjetimo se, da se je o tom interperiralo sa hrvatske strane u istarskom saboru i u carevinskom vieću, ali dako vidimo našu žalost bez uspjeha.

Jednom se bilo sastavilo has u Rovinju nešto povoljniju za Hrvate listinu porotnika. Proti tomu bili su digli istarski talijanski nebo i pakao, i njihova je valjala, kao što valja uvijek, kad se imade nametati nepravdu Hrvatima. Tako nesimje ići dalje Talijanom neka sudbe talijanski porotnici u Hrvatima hrvatski. Mi bismo

hijet vidjeti naše talijančice, kako bi vikali i skakali, da se koga od njih postavi pred čisto hrvatsku porotu. Bilo bi vike i krike do neba, pozivali bi se na zakon i na svoju plesnivu kulturu, dočim moramo trpjeti nepravdu i podnašati mirno, da nas sude Talijani pomoću — tumača, koji obječno ni nepozna naš jezik.

Pozivljamo dakle naše nezastupnike u državnom saboru, da dignu svoj glas na obranu Hrvata Istre i u ovom pogledu, te da zahtjevaju odlučno neka se već jednom i u Istri vrši zakon o poroti.

Ugladajmo se u Talijane! Talijanske novine Primorja iztisu sa ponosom, da se je u gradu Puli sabralo do sada za talijansku realni gimnaziju u Pazinu skoro 6 hiljada kruna.

Doista je taj ponos opravdan i pohvala talijanskoga občinstva gradu Pulo umjestna. Mi dajemo taj čin rodoljublja i poživnosti puljskih građana talijanske narodnosti na naš gradovima za primjer.

Ako bijaše u Puli moguće sabrati u narodne talijanske srpehe, toli krasnu svotu novca, moglo bi se kud i kamo ljuje sabrati u hrvatskih i slovenskih gradovih tolike i veće svote — ka bi bilo poživnosti, rodoljublja, te ljubavi do naše sirotinje, kao što je izkazalo puljski Talijani.

Ugladajmo se dakle u naše narodne protivnike, kojim netreba toliko poživnosti, koliko nam.

Novi gradjovni savjetnik kod zemaljskoga odbora u Poreču. U posljednjem broju glasila zemaljskoga odbora u Poreču čitamo, da je taj odbor ovih dana imenovao gosp. Josipa Poschera rodom iz Valog Sela, gradjovnim savjetnikom zemaljskog, tehničkog odjela u Poreču.

Spomenuti listič pripovieda, gdje je g. savjetnik ušio i gdje je do sada služio, pak zaključuje, da g. savjetnik negovori samo talijanski, nego i njemački, francuski i čak rumunjski!

Sretnih li istara Hrvata i Slovenaca! Oni će bar sada moći obćiti sa g. savjetnikom — aka neznadu talijanski — u njemačkom, francuskom ili dapače i u rumunjskom jeziku!

Kad dodje g. savjetnik u službenom poslu bilo u koji kraj Istre, tada neka g. Hrvati i Slovenci nagovore njemački, francuski ili rumunjski — ako neznadu talijanski. On će ih već razumjeti u jednom od onih jezika. Nebudu li pako oni njega razumjeti — krivnja njihova — zašto se nisu naučili njemački, francuski ili rumunjski.

Tako li je eto puče moj u Istri! Zemaljski odbor imenuje li visoke činovnike, koji će biti masno plaćeni, i za koje se li krvavo mućiš danja i noću, a li činovnici nepoznaju dvoga jezika!

Ali njima nije ni to dosta. Oni se s tobom jeste poruguju. Oni ti poruguju, da li njihovih činovnici poznaju jezik, kojih u Istri netreba, ali tvoga — puče — neće i netreba da poznaju.

Talijanski zastupnici na carevinskom vieću interperirali su radi dogadjaja u Rivi, s kojim se bavi naš uvodni članak, i medju ostalim naglasili, da taj dogadjaj vriedja narodno čuvstvo austrijskih Talijana. — Kada dakle austrijske oblasti hoće da uzape na austrijskom zemljištu zločinca, koji se ogriješio o austrijske zakone, to je za naše Talijane uvrieda njihova narodna ponosa. Na fast im bilo i nama je drago, da su se njihovi vodje tako bistro izjavili u austrijskom parlamentu, gdje će ih od sada još više, nego su ih do sada, držati za ono što jesu — za talijanske sarlatane.

C. kr. namjestnik na putovanju. Dne 20. l. mj. stigao je c. k. namjestnik g. Graf Geis u Buzel, te je pregledao radnje za uredjenje Riečice. Odavle uputio se Dolinom Mine u kupelji sv. Stjepana, pak je stigao u Motovun, gdje je pregledao urede i škole.

Tko će biti zadarskim nadbiskupom? Dalmatinski listovi prepiru se o tom, ako da bude zadarskim nadbiskupom. Talijanski htjeli bi dakako, da bude koji od njihovih Monsignora, koji bi, dao zadnji colpo di grazia glagoljici, dočim bi od hrvatskih listova jedni htjeli, da postane nadbiskupom, svćenik p. o. s. r. c. u Isusovu, koji će glodaliti ugled crkve i interese duša a drugi zahtjevaju da bude i dobar Hrvat.

Zeliti je svakako, da bude budući nadbiskup zadarski, ne samo uzoran svćenik, nego i dobar Hrvat, jer samo takav može dostojno nositi častni naslov metropolit Dalmacije.

Vjenčanje kraljevine Stefanije. Poznato je, da se je imala kraljevina Ste-

fa nija početkom ovoga mjeseca vjenčati sa mađarskim grofom Lonyayem. Po najnovijih vijestih odreka se kraljevna udaji radi budućnosti svoje kćerke nadvojvodinje Jelisave i na posredovanje Njeg. Veličanstva cara i kralja Fran. Josipa.

Kožina na — bubnju. Dne 7. l. m. prodao se na javnoj ovršnoj dražbi talijansko-njemački „kažina“ u Opatiji za cijeli 71.000 for. Pročijenjen bijaše na po cijeni 120.000 for. Uknjiženih dugova bijaše baš toliko, za koliko bijaše prodan. Onih 60.000 for., što su zadrugari u taj kužin uložili vrhu posudjenog novca, izgubilo se netragom. Nu nije došlo to, nego izim uknjiženih dugova, imade još oko 30.000 for. tražbina proti zadrugarima iz gradnje toga „kožina“, koje tražbine jesu još u pravdi — nu koje će zadrugari konačno ipak moral platiti. Tako će zadrugari ne samo izgubiti sav svoj uloženi novac, nego će još morat dolagati 50% u svojih uložaka. To je zaista liepo gospodarenje! Nu neimamo zašto čuditi se, jer gospoda Talijani u Istri i ostalom Primorju svagdje tako gospodare, gdje upravljaju tuđim ili javnim novcem. Kod kažina si je ipak netko pošteno ostasio bradu.

Obćinska nzor-gospodarstva! Onomadne člansko u čifuskom mališu iz Trsta, da je obćinsko zastupstvo u Vodnjanu, u svojoj poslednjoj obćinskoj sjednici zaključilo: povisiti za godinu 1900 obćinski namet na izravne poreze na 100% i tom nezrednom obćinom upravljaju Talijani. Nema u Primorju obćine u hrvatskim ili slovenskim rukama, u kojoj bi obćinski namet na izravne poreze bio tako visok, pak ipak sve te obćine pokrivaju svoje troškove i liepo napreduju. Ipak pod sadnjašjom vladavinom radi se na sve moguće načine, da se Talijanom očuvaju uprava i u onim obćinama, u kojima je većina pučanstva hrvatske, odnosno slovenske narodnosti, a to valjda zato, jer se sa strane najviše državne oblasti u Primorju odobrava to talijansko uzor-gospodarstvo. Na čast bilo Talijanom i vladji! Dospjet ćemo do toga, da će usljed takvog gospodarstva u većem broju obćina u Istri narod tako osiromašiti, da ne će moći podnašati u obće nikakovih tereta ni javnih duća, pa će biti državi samoj najveća šteta.

Potrošarina u voloskom kotaru. Za godinu 1900 imade se odati u zakup državna potrošarina u voloskom kotaru. Košto koncem godine 1897, tako i sada, obiljetaju poznati Krestić i njegovi pajdaši kotar, nebi li ulovili u svoju mrežu koju ludu ribicu. — Financijalna je oblast pripravna dati državu potrošarinu krečmarom u zakup za stanovitu svotu, ako se većina njih izjavi, da će tu potrošarinu preuzeti u vlastitu upravu. Kad bi se to polučilo, krečmarom bi iz toga narasla velika korist, jer bi s jedne strane međusobno laglje i pravdednije mogli porazdieliti pri nos pojedina k svoti, što se ju ima platiti financijalnoj oblasti, s druge strane moglo bi se u slučaju te bi stogod od prinosa pojedina na koncu godine preostalo, taj ostatak porazdieliti medju nos prinosnike. Ali da to poduzće uspije, treba ponajprije, da se uprava istoga povjeri — po uzdanim, savjestitim i u svakom pogledu pošlenim osobam. — Sumnjivo je, što se već sada za upravom potrošarine naležu nekoi propalica, koji se valjda nadaju, da će tom upravom pokrpati svoju razrganu kožu i napuniti svoje vjekom prazne kесе. Kad bi se takovim ljudem povjerila uprava potrošarine, tad bi se dogodilo, košto se je već u prijašnjim godinama dogodilo, da su pojedini krečmari morali dolagati svaki toliko po sto, jer utjerani novac nije dostajao da plati financijalnu oblast. Veliki ho dio utjeranog novca bijaše se naime izgubio u džepovima nekoi gospode, koji su upravu potrošarine vodili.

Radi toga preporučamo krečmarom ovoga kotara, neka dobro paze, kojemu će povjeriti upravu rende, jer bi njim se moglo dogoditi, ne samo da nebudu imali nikakvog dobitka, nego da će morat svaki od njih dolag. li. Pilamo se samo, zašto se poznati Krestić u tu potrošarinu toliko pri, dok nema nikakvog interesa, kako će stvar izići? On ima doduše „patentu“ trgovca vina na veliko, nu nema ni kapi octa nekomi vina, niti plaća ikakvog poreza. Oprez dakle, dsk je doba.

Podpora zemaljskoga odbora talijanskoj realnoj gimnaziji u Pazinu. Iz izvještaja o sjednici zemaljskoga odbora u Poreču od dne 4. septembra t. g. doznajemo, da je taj odbor doznačio ravnateljstvu talijanske realne gimnazije u Pazinu 3000 for. za podporu talijanskim djakom.

Sl. zemaljskomu odboru u Poreču nebišale dakle dosta, što je ustrojena posve nepotrebna talijanska gimnazija u Pazinu na zemaljske troškove, dakle i za zuljevi Hrvata i Slovenaca Istre, nego do bac kroz prozor liepu svotu od 3000 for. zemaljskoga novca. Jeli to pravdedno? Zar je to pošteno?

Hrvati i Slovenci Istre snašaju teško stečenu muku u zemaljsku blagajnu a gospoda kod zemaljskoga odbora troše tu muku ne samo u nepotrebno poduzće, nego dapače na štetu i propast našu.

Hrvati i Slovenci Istre odkidaju si komadit kruha od usta a da uzmognu kukavno prelraniti onu svoju sirotinju na hrvatskoj gimnaziji u Pazinu, a zemaljski odbor u Poreču posegne samo u zemaljsku blagajnu, pak baca punom šakom talijanskim djakom zemaljski novac. Pak još imade našega puka u Istri, koji ne uviđa ili neće da uvidi te nepravde, koju nanajaju njegovi gospodari njemu i njegovoj krvi. Još imade zavedenih i zasilepljenih, koji vjeruju talijanskoj gospodi, kad im kažu, da su oni pravdici, da se jednako brinu za sve i da jednako ljube nas kao i Talijani. Oj stjepci, kad ćete progledati!?

Razdor medju talijanskimi laž-liberalci u Trstu. Svemoguće političko društvo „Il Progresso“, koje je obuhvaćalo do sada sve židorsko-talijanske lažliberalce i koje bijaše na čelu svemu talijanskomu pokretu u našem Primorju, razpalo se na dvoje. Jedan dio zove se i nadalje „Il Progresso“ a drugi, koji se je odcepilo, imenuje se „Società democratica“, u kojem su mladji radikalniji Talijani. Sada si gospoda liberalci uzajamno odkrivaju oltariće.

Amerikanska brzina uredovanja. Iz Baške na otoku Krku pišu nam, da se je tamo pojavila početkom mj. septembra ove godine skarlatina kod djece. Obćinsko glavarstvo poduzelo je odmah sve potrebite mjere, da se toj nevolji na put stane. Ono je medju ostalim već 11. septembra probio političkoj oblasti, da hara ta kužna bolest medju djecom i da im se pošalje liečnik, pošto ga u obćini nema. Dne 28. septembra došao je iz Lobjaja na lice mjesta c. kr. kotarski liečnik, koji je ustanovio, da imade zbilje mnogo slučajeva te bolesti. On je poduzeo nekoi mjere i vratio se kući.

Dne 13. oktobra naredilo je c. kr. namjestništvo u Trstu, da imade jedan liečnik iz Krka svaki čedan dva puta bojestnike u Baški posjetiti. Ta naredba bijaše prihvaćena obćinskom glavarstvu lekar dne 24. oktobra o. g.

Od početka septembra pak do konca oktobra mogla su skoro sva djeca pomicrat. Pak da nije i kod nas u Istri amerikanske brzine u uredovanju?!

Divilje hvataju a pitomo puštaju. Javna i tajna društva u susjednoj kraljevini, napinju sve sile, nebi li ove naše južne pokrajine od Austro-Ugarske pomarlje odkinuli i maeji zemlji pripojili. Na čelu tih država malazi se zloglasno društvo „Dan te Allighieri“, koje novcem Sira talijanstvo izvan granica Italije, osobito u Istri, Trstu i u Gorickoj. Kazali smo više puta, obzirom na agitaciju toga društva, da bi moralo ograničiti svoje djelovanje na samu Italiju, koja je potrebovanja prosvjete i pomoći koli moralne, toli materijalne više, nego li na koja drava Europe. K tolikim dokazom, koje smo za ovu tvrdnju u raznim okolnostima naveli, navadjamo eto danas jedan novi dokaz. Po službenim podatcima talijanske vojne uprave, imade danas u talijanskoj vojnoj mornarici 39%, a u pjesadnji 41% vojnika, koji neznadu čitati ni pisati.

Ako se uvazi, da se uzinlje u vojne mladiće, koji su najbolje duševno i telesno razvijeni, lahko si stvorimo sud, koliko mora biti nepismenih medju nevojnic, medju zenskadijom i t. d. Prošle godine nije polazilo skolu 805.918 djece dužne polaziti istu. Da vidimo pako, kol i nizko je pala čudorednost u toj blazenoj zemlji i koliko se tamo drži do svetosti braka, dosta je ako navedemo, da bijaše prošle godine u Italiji 59% zenskih razvjenčanih ili razstavljenih brakova.

Država dakle, gdje imade toliko nepismenih vojnika — svieta, naroda — i gdje se baca toli lakoomno pod noge sakramental zenitbe — takova država nalazi se zaista na jako nizkom stepenu prosvjete i čudorednosti.

Talijanski rodoljubi — ako su u istinu rodoljubi — osobito oni, koji se nalaze na čelu zlosretnog društva „Dan te Allighieri“, imali bi svim silami nastojati, da se društveno djelovanje ograniči jedino na Italiju, gdje trebaju najviše

njegove pomoći i gdje se nalazi prosvjeta skoro tako nisko, kao i u Turskoj.

Doma Hrvati, a svdje Talijani! Čitamo u hrvatskim listovima Dalmacije, kako su tamo u pojedinim občinama na čelu čestiti i odlučni Hrvati, dočim su u našem Primorju, napose u Istri i u Trstu rođjaci, ili bar imenjaci tih hrvatskih odličnjaka Dalmacije u narodnom pogledu i posve ravnodušni ili se čak nalaze u redovima naših najlučnijih narodnih protivnika.

Tako čitamo, da su na čelu občinama u Dalmaciji Puovići, Cambij, itd. dočim su kod nas i Puovići, i Cambij, Nicolizhi, Matiči, i toliki drugi u talijanskom taboru. Imade i takovih „Hrvata“ među nama, koji su došli u Trst ili u Istru sa preporukom odličnih rođoljuba iz Dalmacije, pak kad su došli do dobrog kruška, okrenuše nam leđa. Te se družo i bratime sa narodnimai dušmanim. Zalostna nam majka sa takvom braćom.

Plaće službenikom kod državnih željeznica, povisilo se u tom razmjeru, da se je podiellio iste u šest službenih razreda, sa plaćom od 700—3800 for. Podčelnovnike razdijelio se u pet razreda sa plaćom od 600—1700 for. Poslužnici imadu šest razreda sa plaćom do 1100 f. Odatle je razvidno, da se visoki krugovi brinu za plaćnike na državnim željeznicama otčinskim srecm.

Naši pukeći učitelji zavidjali će bez dvojbe poslužnicima najviše vrsti na državnim željeznicama. Kud bi se naše tužne učitelje moglo uzporediti obzirom na plaću sa poslužnicima na državnima željeznicama, tada bi zadobili častan i ugledan naslov gospođe: „poslužnika“!

Oj nepravdo, nikad te nebilo!

Tobožnji zamercarivanje talijanskoga jezika u Istri. Nije dosta, da se svuda u Istri širi talijanski na škodu i na teret Hrvata i Slovenaca; nije dosta, da talijanski obćinske uprave narijavaju talijanski jezik i tamo, gdje je u obćinama većina našega puka; nije dosta, da se talijanski jezik širi i šepiri kod c. kr. sudova, kod c. kr. poreznih ureda, nego čak i kod c. kr. političkih oblasti, dapače i u samim crkvama, koje polazi većina našega puka — sve to nije dosta našim narodnim protivnikom, već oni hoće, da se imade talijanski jezik uvesti i u naše pučke škole i u mjestim, gdje stanuju skoro izključivo sami Hrvati.

Nikomu zdravih moždijana nije do sadu palo na um, a da bi mogao zahjtevati, da se primjerice u Draguču, Sovinjaku, Pienu i Zinjnu uvede talijanski jezik u pučke škole. Sada tekdo došla je u ludu glavu trčauskoga „Zidovčića“ ta koli smiešana, toli drzovita misao.

Taj prijatelj našega puka a zastitnik talijanske gospođe u Istri, zahjtevja u svojem večernjem izdanju od dne 9. t. m. ni više ni manje, nego, da se imade više gojiti talijanski jezik u pučkim školama spomenutih mjesta, u kojim da prebiva većina pučanstva talijanske krevi i talijanskoga jezika.

Mi se su drzovitim „Zidovčićem“ nećemo prepirati radi talijanstva rećenih mjesta, već upozorujemo samo naše prijatelje navedenih mjesta, da budu budni i oprezni, jer se obćino izpunjavaju želje rećenoga listića, ma koliko iste bile smiešne, lude i drzovite.

Neprijatelj knjige „Oće budi volja tvoja“. Javljaju nam iz Huma, da je tamošnji Legn učitelj podiglo silnu hajku proti molitvenoj knjizi „Oće budi volja tvoja“. Grozi se roditeljima, da im dijecu neće primiti niti u školu, ako ne odstrane taj molitvenik. I zbilja, nekolicinu je mogao nagovoriti, ali se većina nije dala ustrušiti. Eto kamo su već dospjeli naši Talijani u svome ludilu, da nam i na same molitvenike navališe. A ti se narode pokloni sa uzor-knjigom, što ti ju namro veliki biskup Dobrila, te si ju nemoj odtrgnuti sa svojg srecu, pa se sviet rusio!

Sljepavski misionar na Munam. Pod ovim naslovom donieli smo u br. 34 našega lista viest iz Muna, kako je tamo neki klatež puk imenom „Misionar“, tamošnji puk u crkvi i vani proti domaćem župniku binuo i kako se je bio neaki puk radi njega smutio i uznemirio.

Taj tobožnji misionar a istinu prošli sljepar i klatež, došao je konačno pravici u ruke. Dne 9. t. m. sjedio je taj nesretnik na obćuženičkoj klupi kod zemaljskoga suda u Trstu. Nazovimisionar a intencije se Josip Kluić, rodom iz Driša u Dalmaciji, ima mu 39 godina. Pred sudom pripoviedno je kojekakve ludorije iz svoje prošlosti, a nije zatajio ni svog misionarskog djelovanja u

Munam. Za svoje blagotvorno misionarsko djelovanje, dobio je badava slan i hranu u trčauskoj taunici za puna tri mjeseca. Imati će dakle prilike i yrenjena da razmisli o tom, kako će opet kako nasamariti, kao što je bio osliepio nekoje kratkovidne Munjce.

Trgovci doma — trgovci u Beču. Poznato je obćenito, kako dolaze naši narodni protivnici u Primorju kod raznih izbora do pobjede. Trgovina sa ljudskim mesom jest njihovo najobičnije i najunosnije sredstvo. Što govotim novcem, što drugimi darovi ili hranom i pićem, dodju oni do većine i tamo, gdje ih skoro nema, ili gdje su u neznatnoj manjini.

Talijanski državni zastupnici imadu većinom zahvaliti tomu svomu narodnom u sredstvu, što ih sjedi proti svakoj pravici ili iz Primorja u carevinskiom vieću. Da nije bilo toga sredstva kod zadnjih državnih izbora, njih nebi danas sjedilo u najboljem po njih slučaju — viša od 7. dočim bi moralo biti tamo naših t. j. hrvatsko-slovenskih zastupnika najmanje 8, a nisu na žalost, nego samo 4. Trgovina je dakle glavno načelo talijanskim zastupnikom Primorja i na carevinskom vieću. Oni toga pred nikim netaju. To priznaju, otvoreno njihova glayna glasila. Ona pišu naime povodom posljednjeg glasoavanja o ukinitju zlosretnog § 14. u carevinskom vieću, da je u načelu svaki liberalni Talijan za ukinitje onoga paragrafa, nu talijanski zastupnici da nisu mogli glasovati za to ukinitje, jer se njim neće nikomu (čitaj vladi) zamjerati, i jer oni nisu u Beču, da tjeraju visoku politiku, nego za to, da vode trgovinu, da obavljaju dobre poslove, oni da su tamo jedino a faristi!

I to je sveta, nepobitna istina. Talijanski zastupnici Primorja izali su se svakoj vladi, narijavali su se svakom ministarstvu vazda, osobito puko ovo zadnjih godina, odkad je njihov broj pojačan sa liberalnim zastupnicima grada Trsta. Oni su mešetarili sa svakom vladom, oni su kano izkusni trgovci, cinearili sa svakim ministrom, samo da opravde za talijanstvo Primorja dobar posao. Svojim dosadnim i babljim postupanjem u Beču osmiešili su se pred svimi strankama i klubovi carevinskoga vieća.

Talijanski zastupnici — trgovci ponudili su se sadašnjemu ministru predsjednika, s kojim žele sklopiti dobar posao. Oni mu obećaje vjernost i odanost u svakom pogledu, bilo u kojem pitanju, samo da im pusti slobodno ruke proti rzi kim Hrvatim i Slovencem Primorja. Izraziše mu i drugih željica (primjerice: da se preuise hrvatski gimnazij iz Pazina u Kastav; da se odsitni hrvatske i slovenske profesore i kandidate učiteljstva iz Kopra; da se ustroj talijansko sveučilište u Trstu; da se priznade valjanost izpitom, položenim od talijanskih djaka Austrije na sveučilištim Italije; da ostane i nadalje na namjestničkoj stolici u Trstu gosp. prof. Góess, koji da mora i nadalje vladati po sadašnjem sustavu itd. itd.) nu glavni je njihov zahjtev ipak taj, da mogu po mltoj volji i nadalje pšavetati nad Hrvatim i Slovenci Istre, Trsta i Gorike.

Mi doduše neznamo kakav je posao sklopio g. prof. Clary sa trgovci iz Primorja, nu oni mu izkazaje povodom navedenog glasoavanja prvu uslugu, za koju će valjda tražiti odstetu.

U gosp. ministra-predsjednika grofa Clary-a imadu naši zastupnici, — trgovci veliko pouzdanje. Njega smatraju naši Talijani svojim ministrom. On ho ne samo da nosi talijansko ime, već je također rođen u Mjeticim, a obitelj njegova važe lozu iz Firence. Osim ministra predsjednika jesu još tri ministri rođeni u Italiji. Opravdane su dakle nade talijanske stampe i talijanskih zastupnika — trgovaca, da će ovi sa vladom sklopiti dobar posao. Samo na jedno morali bi ovi trgovci osobito paziti, a to je, da taj posao brzo sklope, jer bi se moglo dogoditi ono, što se u trgovini često događaja, da naime cijena robi naglo i nisko padae — pa onda gotov bankrot. Žurno dakle na posao, gospodo a faristi!

Iz Zbandaja pišu: Javljamo Vam, g. uredniče, da se je jučer sastala ovdje komisija za našu pučku školu. Komisija je jednoglasno sa pukom ove obćine odredila, da u prvom razredu naše hrvatske pučke škole se imade samo hrvatski učiti; od drugoga razreda napred, dakle, da se imade podučavati i talijanski jezik kao predmet.

Komisija je sastajala od jednog c. kr. vladinog savjetnika iz Trsta, od jednog juninoga odaslanika, od c. kr. kotarskoga poglavara, od obć. načelnika i jednog obć. savjetnika i domaćega župana. K

nama dakle u Zbandaj doše su sve samo odlične osobe.

Kod razprave tekao je sve u zoru od tako, da slavnja komisija i narod jesu se razišli sasvim zadovoljni. Dao Bog, da se započme čim prije zidati školska zgrada!

Iz Kopra nam pišu: 22. tek ispit usposobljenja za hrvatske pučke škole, koji se je obdržavao u Kopru, od 13—20. t. m. učinili su s lijepim uspjehom sljedeća gospodina učitelji: Barbalić Fran, učitelj u Pionu; Filičić Matko, učitelj u Bermu; Medvedčić Ivana; učitelj u Tinjanu. Povrh toga proglašen je gosp. Medvedčić sposobnim, da može poučavati njemački jezik kao predmet sa naukovnim jezikom hrvatskim, a gosp. Barbalić i njemački i talijanski jezik.

Viest u zadnjem broju „Naše Sloge“ o uspjehu ispita vriednik naših učiteljica nadopunjavamo time, da je i gospodjica Marija Haidinger, učiteljica u Sv. Mateju, položila ispit usposobljenja s odličnim uspjehom.

Iz Liburnije nam pišu: Od nekoliko godina amo, čine se rijetko šta vesela iz naše divne Liburnije. Zato dozvolite, da Vam opet jednom nakon toliko vremenit što vesela javim. Dne 22. listopada, prikazao naš domorođac č. g. Ivan Žigant prvi put nekpravu zrtvu — pjevao je mladu misu. Za tu rietku svečanost, sve veselo pripravljamo. Na 10 sati u jutro odputli se svećenstvo u kuću mladomisnika, da ga odprati pjevanjem. Blagoslovljen „Gospodin Bog Izraelov“ u crkvi u Poljanam, gdje je zapjevao prvi put lijepim našim hrvatskim jezikom „Slava u višnjih Bogu“. Prije sv. mise, propoviedao je naš dični, mnogozasluzni i neumorni gosp. župnik Elmer. U propoviedi ocrtao dužnosti i težkoće svećeničkog stališa, koje će čekati mladomisnika. Prostrana crkva bila puna pueata. Slušatelji vjerno poslušali propoviednika — dapače i oni, koji traže priliku, da i ono čuju, što se nije reklo, samo da mogu onda tužiti i klevetati svoga dobrog župnika. Poslije sv. mise, sakupilo se društvo sa mladomisnikom na objedu u kući kapelanske. Među objedom prispjelo više brozjava i listova, među njima i ona dičnoj borioča za našu Istru, gosp. zastupnika Spinečića. Kasnije došao i priličan broj inteligence, kojoj je nazdravio g. župnik Elmer, da radi složno sa svećensvom za potišteni i prezreni narod istarski. — Nije se zaboravilo ni naše prekoristne družbe sv. Cirila i Metoda, te se sabralo oko 20 for. na ime ovdjašnje ženske podružnice.

Vepričanici i Poljaneci! Na: Vas još stavljam pitanje. Čuli ste na dan mlade mise vašega domorođca, kao što i svakog blagdana, kako je zapjevao g. mladomisnik „Slava u višnjih Bogu“? Vjerujem u jedinoga Boga i sve, što se pjeva? Zar u jeziku talijanskom? Ne, svi ste čuli, te uvijek čujete, samo ako dodjete u crkvu, da u vašem lepom, domaćem, hrvatskim jeziku, kojim vi govorite. A oni, koji govore hrvatski jezik, nisu Kalabrezi — već su pravi istarski Hrvati.

A tobi mladomisniče iz svega sreca kličem, kao što je bilo na slavlouku napisano: Živio te svemogući s visina, crkvi, rodu innogo godina!

Iz Roča nam pišu: Dne 29. listopada t. g. kao svake nedjelje, imadljahu Ročani ples, a na plesu nalazio se ovdješnji učitelj sa svojom obitelji. Odmah iz po noći, kad je svršio ples, došli kulturnosni Ročani pred stan ovdješnjega častnoga svećenstva, da ponovo svoje poznate demonstracije. Tu se čulo vikati: „Pora ševai“ „Evviva Garibaldi“ i t. d. A osvanula su porušena dva kamena sjedala, pred stanom župnika Antuna Micečića. Župnik je odlučio ništa ne popravit, da to bude tudjincem svjedocanstvom talijanske kulture.

Ali upravo ta odluka, još je bolje razdražila njihove uzrujane glave, te napravili tamo blagdan „Svih svetih“ drugu demonstraciju.

Naši Ročani nisu taj dan sproveli u molitvi za se i svoje mrtve, kako se po svemu sviet običaje, već ga sprovedoše u demonstrativnom pjevanju i tulanju pred stanovima svećenika. Jos im je samo fallo, da idu s glazhom plesati na grobove svojih mrtvih. — Kad je pako č. g. Sime Červar htio ići u crkvu, psikali za njim i rugali mu se svakojako. Kako je pako bio izvanjski puk radi toga razjaren, mogao se svako kasnije iz njihovih razgovora osvjedočiti. Pa da bi se onda stogod dogodilo, kao ono pred nekoliko godina u Gologoric sa Pazinskom glazhom, lko bi bio krivac? Ali sva sreća je za nje, da je naš puk jeste dobre i mirne natavi, ali ipak,

na koncu bi im moglo zavrieti, jer krv nije voda.

Demonstracije se opetovaše dne 5. studena obnoć, nu zandar im je pokvario veselje. Za ubudat tu mahinist, trebalo bi povećat u Roču, odio zandarmerije, a ne prenašati ju u Lupoglavu, kako se misli. Provodić tih skandala nama je dobro poznat, još se sakriva i tajno radi, nu osvanut će i za njega zora. Poručujemo samo učitelju Mati Massalinu, da podje slobodno u Mletke učiti nauke, kako se sam izrazio, te će barem tamo naučiti ujednostiti, osobito prama svećenstvu.

Pozivamo više oblasti, da uveda mir i poredak u Roču!

Nesramotimo si obraza. Službeni list trčauske vlade L'Osservatore Triestino donosi zapis natječaja za mjesto liečnika za hrvatsku obćinu Orebić u Dalmaciji u talijanskom jeziku! Zar misle gospoda u Orebiću; da će koji Fiorentinac moliti za mjesto liečnika u njihovoj obćini? Nesramotimo si ljudi božji obraza hrvatskog!

Brozjavna postaja u Velom Selu. spojena sa tamošnjim postanskim uredom, imati će do dalje odredbe u brozjavnom prometu cielodnevnu službu.

Iz Nerezina (Osorska obćina) nam pišu: Porezni ured iz Lošinja poslao je pred malo dana utjerivati školske takse po svome eksekutoru, Ovaj pođe k nekomu Rankuniću, obćinskom zastupniku, Talijanu, sa pozivnicom, da plati ili da mu provede zapljenu. Nu Rankunić ne dozvoli ni jedno ni drugo, nego ga opsova i naruču do zla Boga, ali za uvriedu tužen, odsudjen bi na pet forinta globe.

Po primjeru Rankunića poveo se naš puk, te nitko ne htjede niti da poziva primi a kamio li da plati. Ovrhovoditelj na to izručio opomene obćinskom načelniku i ode.

Ove takse pruzročile su silni nezmir, a da maskiraju taj odurni namet, po svoj će prilici povećati obćinam namete. To će, laliko ići, gdje su obćine u talijanskim rukama, te će ove rado pristati na namete, da podupru talijansku gimnaziju u Pazinu, za koju treba do 30 tisuća na godinu, al: ja: ti ga nama!

Iz vješta o sjednici obćinskoga za stupstva u Kastvu, obdržavanoj dne 16. oktobra 1899., vadiamo sljedeće:

Obćinski izbori. Konačno je stila glesibha c. kr. kotarskoga glavarstva na utok dra. Krstića i Frana Susnja proti riešitvan reklamacionoga odbora u stvari izbornih listina. Prigovori dra. Krstića i njegova druga obiveni su. Riešibha c. kr. kotarskoga poglavarstva je po jasnom slovu zakona konačna, te nema proti njoj utoka, ali ga je Krstić ipak učinio. Zastupstvo prima to na znanje i ovlašuje glavarstvo, da raspise izbore, čim mu to dopuste nužni, prigovni poslovi, kao što je osobito proračun, koj bi bilo obavljeno novo zastupstvo, da nebijaše bezpotrebno prigovora i da se nije zatezalo riešitbom.

Glede posebnoga upravnoga vieća u Klani. Talijani i sami i po svojih pristalicač gledaju, da u našoj obćini love u mitnom, siju razdor, diele obćinu i obćinare. Napravili su molbenica za zemaljski odbor da dovoli posebni upravni odbor za Klanu.

Zemaljski odbor poslao je molbenicu nu obćinsko glavarstvo, da mu dade izkaz poreznika u Klani. Obćinsko glavarstvo uvidilo je, da je tu molbenicu sastavio talijanskim jezikom dr. Costantini, advokat na Voloskom. Vidilo je dva puta pokrižnoga župana Andra Sustara. Vidilo je, da su podpisali sv jednom rukom pisani, i da je podpisani Fran Matičelja kao da su molbenicu po njemu podpisali, a među njimi je i takovih, koji znadu i sami pisati. Sudilo je posve s razlogom ako ne drugo, da to nije izvorna molbenica. To je javilo zemaljskomu odboru, moleć ga da mu pripošaje izvornu molbenicu. Zemaljski odbor nije se tomu odavao; već zahjtevao izkaz poreznika. Na to se je zamjenik glavarev Frane Dukić sa ravnateljem ureda Vinkom Marjanovičem po odluci obćinskog odbora podao u Klanu, da preluša tamošnja izbornika. Bilo je to dne 15. oktobra. Došlo je kakvih 70 izbornika. Pitalo se jih je, da li su oni podpisali molbenicu. Dvojica poteše vikati da jesu, a za njima još neki. Pročitalo njim se je propise zakona 25. oktobra 1868. u toj stvari, i pitalo, da li hoće posebnog upravnog vieća. Na to jih je većina izasla. Ostalo jih je 29, a od tih izjavilo se jih 27 za, a 2 protiv. Na molbenici pak ima 107 podpisa, tim da je podpis župana Andra Sustara dva puta. A poreznika, imma svih 219. Dakle od 219 poreznikova, izjavilo se je njih 27 za posebno upravno vieće. Obćinsko zastup-